

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MESTA KOLÁROVO

aktualizácia č. 1

2018 - 2023

www.kolarovo.sk

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MESTA KOLÁROVO 2018 – 2023	
Územné vymedzenie:	MESTO
Územný plán schválený:	ÁNO
Dátum schválenia KPSS:	26.3.2018
Verzia:	1.0
Publikovaný verejne:	ÁNO

OBSAH

Obsah	3
Príhovor primátora mesta	5
Úvod	6
Sociálne služby, komunita, komunitné plánovanie.....	8
Ciele, zásady a princípy komunitného plánovania	11
Subjekty komunitného plánovania	12
Zadávatelia sociálnych služieb	12
Poskytovatelia sociálnych služieb	12
Užívatelia sociálnych služieb	13
Verejnosť a ďalšie organizácie	13
Legislatívne normy a strategické dokumenty	14
Analytická časť	16
Socio-demografická analýza.....	16
Obyvatelia, rodiny, deti a mládež.....	16
Prognóza	28
Seniori.....	31
Ťažko zdravotne postihnutí	33
Osoby ohrozené sociálnym vylúčením.....	35
Analýza súčasného stavu v oblasti poskytovania sociálnych služieb.....	37
Zariadenie pre seniorov a denný stacionár	37
Opatrovateľská služba	38
Denné centrum.....	39
Súkromný poskytovatelia sociálnych služieb- Penzión Malý Dunaj	41
Zdravotníctvo	41
Sociálne byty	42
SWOT analýza.....	43
Výsledky verejného prieskumu	45

Výsledky prieskumu – obyvatelia	45
Výsledky prieskumu – organizácie	48
Vyhodnotenie plnenia predchádzajúceho KPSS	49
Strategická časť	53
Záver	64
Zdroje.....	65

PRÍHOVOR PRIMÁTORA MESTA

Vážení občania Kolárova!

Prinášame Vám aktualizáciu Komunitného plánu mesta Kolárovo, ktorej dôvodom je neustále prebiehajúca príprava Komunitného plánu na nové programové obdobie 2023-2027.

Skvalitňovanie sociálnych služieb je mestom Kolárovo považované za žiadúce a sociálne služby sú dôležitou súčasťou miestnej politiky. Cieľom komunitného plánovania sociálnych služieb je posilňovať sociálnu súdržnosť všetkých obyvateľov mesta Kolárovo, predísť sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín, opäť vtiahnuť do života komunity tých, ktorí stoja na jej okraji. Zabezpečiť poskytovanie kvalitných sociálnych služieb pre svojich obyvateľov.

Výstupom spoločnej práce a spoločného úsilia je zaktualizovaný Komunitný plán sociálnych služieb nášho mesta, ktorý nám bude slúžiť ako významný strategický nástroj na riešenie problematiky sociálnych služieb v nasledujúcom období.

Ing. Béla Halász

Primátor mesta Kolárovo

ÚVOD

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Kolárovo na roky 2018 – 2022 (ďalej aj ako „KPSS“ alebo „komunitný plán“) je strategický dokument, ktorý logicky nadväzuje na Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Kolárovo na roky 2016 – 2020 (ďalej aj ako „program rozvoja“ alebo „PHSR“), pričom spomedzi troch oblastí – hospodárskej, sociálnej a environmentálnej, na ktoré sa PHSR zameriava, je komunitný plán orientovaný výhradne na sociálnu oblasť. Zatiaľ čo v PHSR je každá z oblastí špecifikovaná prostredníctvom základných informácií a súvislostí, komunitný plán rozpracováva detailnejšie existujúci stav a potreby týkajúce sa oblasti poskytovania sociálnych služieb a súvisiacich oblastí (bývanie, zdravotníctvo, vzdelávanie a pod.). Vzhľadom na rozsah dokumentu PHSR, ktorý je limitovaný metodikou, nie je možné v tomto základnom strategickom dokumente obsiahnuť celú problematiku všetkých troch fokusovaných oblastí, preto je každá z nich ďalej rozpracovávaná v parciálnych dokumentoch, pričom pre sociálnu oblasť je jedným z takýchto dokumentov práve komunitný plán. Proces tvorby komunitného plánu ako aj jeho následné aktualizácie možno súhrnne označiť za komunitné plánovanie.

Komunitné plánovanie predstavuje jednu zo základných metód riadenia rozvojových procesov, vďaka ktorej je možné sociálne služby naplánovať tak, aby zodpovedali lokálnym špecifikám a potrebám konkrétnej skupiny občanov. Komunitné plánovanie možno chápať tiež ako otvorený proces zisťovania potrieb a zdrojov, resp. ako proces hľadania najlepších riešení v oblasti sociálnych služieb a súvisiacich oblastí. Výsledkom komunitného plánovania je **komunitný plán**, ktorý opisuje súčasnú situáciu v oblasti poskytovania sociálnych služieb na jednej strane a pomyselný, ideálny stav na druhej strane, pričom tento ideálny stav vznikol ako výsledok konfrontácie neobmedzených potrieb s obmedzenými možnosťami.

Povinnosť mesta mať vypracovaný komunitný plán vychádza zo Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Okrem toho dokument vychádza z viacerých legislatívnych noriem, strategických dokumentov a nariadení, ktorých zoznam uvádzame v časti venovanej východiskám KPSS. Komunitný plán mesta Kolárovo na roky 2018 – 2022 bol vypracovaný za výraznej pomoci predstaviteľov a obyvateľov mesta ako aj odborníkov a organizácií pôsobiacich v meste. Vďaka spolupráci viacerých strán je komunitný plán výborným odrazom skutočnosti umožňujúcim samospráve lepšiu orientáciu v potrebách obyvateľov, čo prispeje k ich rýchlejšiemu a efektívnejšiemu napĺňaniu.

Predkladaný komunitný plán pozostáva z troch hlavných častí. V rámci **teoretickej časti** je špecifikovaná podstata sociálnych služieb a komunitného

plánovania, sú tu uvedené základné črty ako aj subjekty komunitného plánovania a tiež legislatívne normy a strategické dokumenty, z ktorých plán vychádza. V **analytickej časti** je uvedený rozbor súčasného stavu oblasti sociálnych služieb – sú tu definované silné a slabé stránky ako aj príležitosti a riziká, ktoré sú charakteristické pre súčasnú, východiskovú situáciu. V **strategickej časti** je definovaná vízia mesta a sú tu navrhnuté konkrétne opatrenia na jej dosiahnutie ako aj časový harmonogram a rozpočet potrebný na realizáciu navrhnutých opatrení. V prípade, že sa samospráva bude držať cieľov, postupov a termínov zvolených v komunitnom pláne, existuje vysoký predpoklad **rastu kvality, rozšírenia portfólia a zvýšenia adresnosti** sociálnych služieb v meste Kolárovo.

Dôvodom pre aktualizáciu č. 1 je prebiehajúca príprava Komunitného plánu mesta Kolárovo na roky 2023- 2027.

Aktualizácia tohto strategického dokumentu prebiehala v zmysle platného Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Úlohou aktualizácie strategického dokumentu mesta Kolárovo je tiež vyhodnotiť zámery v strategickej časti KPSS, ktoré určujú smerovanie rozvojových aktivít v sociálnej oblasti.

SOCIÁLNE SLUŽBY, KOMUNITA, KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE

Sociálne služby možno charakterizovať ako súhrn širokého spektra činností, prostredníctvom ktorých je poskytovaná pomoc ľuďom nachádzajúcim sa v nepriaznivej sociálnej situácii, ak si sami nedokážu zabezpečiť základné životné potreby alebo potrebujú pomoc z iných vážnych dôvodov. Podstatou sociálnych služieb je zabezpečiť osobám určitý životný štandard, ale aj zmiernovať rozdiely v príjmoch či v sociálnom postavení.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov definuje podľa druhu sociálnej služby nasledujúce sociálne služby, ktoré je možné poskytovať a prijímať na území Slovenska:

(1) Sociálne služby podľa druhu sú

a) sociálne služby krízovej intervencie, ktorými sú:

1. terénna sociálna služba krízovej intervencie,
2. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach, ktorými sú:
 - 2.1. nízkoprahové denné centrum,
 - 2.2. integračné centrum,
 - 2.3. komunitné centrum,
 - 2.4. nocľaháreň,
 - 2.5. útulok,
 - 2.6. domov na polceste,
 - 2.7. zariadenie núdzového bývania,

3. nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu,

b) sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, ktorými sú:

1. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
2. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
3. služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života,
4. služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
5. služba včasnej intervencie,

c) sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktorými sú

1. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby, a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, ktorými sú:

- 1.1. zariadenie podporovaného bývania,
- 1.2. zariadenie pre seniorov,
- 1.3. zariadenie opatrovateľskej služby,
- 1.4. rehabilitačné stredisko,
- 1.5. domov sociálnych služieb,
- 1.6. špecializované zariadenie,
- 1.7. denný stacionár,

2. domáca opatrovateľská služba (ďalej len „opatrovateľská služba“),

3. prepravná služba,

4. sprievodcovská služba a predčítateľská služba,

5. tlmočnícka služba,

6. sprostredkovanie tlmočnickej služby,

7. sprostredkovanie osobnej asistencie,

8. požičiavanie pomôcok,

d) sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií, ktorými sú

1. monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,

2. krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií,

e) podporné služby, ktorými sú

1. odľahčovacia služba,

2. pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,

3. poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,

4. podpora samostatného bývania,

5. poskytovanie sociálnej služby v jedálni,

6. poskytovanie sociálnej služby v práci,

7. poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

(2) Sociálne služby podľa odseku 1 možno účelne a vhodne spájať.

Z hľadiska formy poskytovania rozlišuje zákon o sociálnych službách **ambulantnú formu, terénnu formu, pobytovú formu alebo inú formu** podľa nepriaznivej sociálnej situácie a prostredia, v ktorom sa fyzická osoba zdržiava.

Pre objasnenie podstaty komunitného plánovania sociálnych služieb je potrebné charakterizovať pojem **komunita**. Ide o skupinu osôb, pre ktorú je príznačný určitý znak alebo súbor znakov, pričom tieto sú vo všeobecnosti vnímané ako typické. Obec, mesto, mestská časť sa považujú za základnú občiansku komunitu. Osoby žijúce na území jednej obce, mesta, mestskej časti majú spoločné bydlisko, využívajú tú istú infraštruktúru a do istej miery majú aj príbuzné potreby. Samospráva v záujme občanov vstupuje do kontaktu so štátom, a tak vzniká spleť vzťahov: samospráva – štát, samospráva – občan, štát – občan, pričom jasne definované vzťahy medzi týmito subjektmi môžu byť výrazne dynamizujúcim prvkom rozvoja celého systému sociálnej starostlivosti. Vo vzťahu štát – samospráva bola obciam, mestám a mestským častiam udelená povinnosť mať vypracovaný **komunitný plán** sociálnych služieb ako základný nástroj komunitného plánovania.

Komunitné plánovanie poskytuje odpoveď na otázku, aké sociálne služby a v akom rozsahu je potrebné vytvoriť na určitom území, ako by tieto služby mali byť rozmiestnené a aké personálne, materiálne a finančné zdroje sú na to k dispozícii. Uvažovanie nad týmito súvislosťami je významné z hľadiska uspokojovania súčasných, ale aj prognózovania budúcich sociálnych potrieb, zvyšovania kvality života obyvateľov či prognózovania tvorby pracovných miest. S ohľadom na dynamické, neustále sa meniace prostredie je náročné naplánovať niektoré procesy a s nimi súvisiace finančné náklady presne, avšak podstatou komunitného plánovania je ich aspoň odhadnúť, pretože inak by bolo konanie samosprávy v tejto oblasti nekoordinované a neefektívne. V kontraste s uvedeným je snaha o poskytovanie:

- ✓ väčšieho množstva sociálnych služieb,
- ✓ širšej škály sociálnych služieb,
- ✓ kvalitnejších sociálnych služieb,
- ✓ sociálnych služieb, ktoré budú bližšie k občanom,

a práve takto fungujúci systém zabezpečí komunitné plánovanie a konanie samosprávy v súlade s ním.

Ciele, zásady a princípy komunitného plánovania

Komunitné plánovanie má svoje opodstatnenie z viacerých dôvodov. Predovšetkým, umožňuje samospráve riadiť procesy v sociálnej oblasti efektívne. Tento benefit je však iba parciálny. Konečným **cieľom** komunitného plánovania je:

- ✓ posilňovať sociálnu súdržnosť obyvateľov,
- ✓ predchádzať sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín,
- ✓ opäť začleniť do komunity tých, ktorí stoja na jej okraji a v niektorých prípadoch vyvolávajú strach a neistotu, či dokonca predstavujú hrozbu pre iných obyvateľov.

Aby komunitné plánovanie nebolo samoúčelné a bolo využiteľné v reálnom živote a prinášalo očakávané pozitívne efekty, mali by byť pri vypracovaní komunitného plánu dodržané tieto **zásady**:

- ✓ potreby a rozvojové priority v oblasti sociálnych služieb musia byť stanovené obyvateľmi, ktorí žijú v danej lokalite a ktorých sa plánovanie týka;
- ✓ všetky plánované a realizované procesy sú vzájomne previazané, korešpondujú, podporujú sa a vzájomne sa nevylučujú;
- ✓ zvyšovanie kvality sociálnych služieb musí byť považované za dôležité a žiaduce a musí byť významnou súčasťou miestnej politiky;
- ✓ rozvoj oblasti sociálnych služieb je založený na presvedčení o jedinečnosti, hodnote a dôstojnosti každého užívateľa sociálnych služieb.

Komunitné plánovanie je založené na nasledujúcich **princípoch**:

- ✓ **Partnerstvo** – komunitný plán má byť výsledkom spolupráce viacerých účastníkov – zadávateľov, poskytovateľov aj užívateľov sociálnych služieb, verejnosti aj ďalších subjektov. Každý účastník má zásluhu na výslednej podobe plánu, názory všetkých účastníkov majú rovnakú váhu, všetkým účastníkom má byť poskytnutý rovnaký priestor.
- ✓ **Informovanosť** – účastníci podieľajúci sa na vypracovaní komunitného plánu medzi sebou komunikujú a vzájomne sa informujú. Spolupráca má byť transparentná, zrozumiteľná, žiadny účastník nesmie byť komunikačne znevýhodnený. Len úzka spolupráca a kvalitná komunikácia môže viesť k vytvoreniu požadovanej ponuky sociálnych služieb.
- ✓ **Inovativnosť** – dynamické prostredie, nové situácie a obmedzené zdroje si vyžadujú hľadanie stále nových prístupov a riešení, ktoré budú môcť byť účinné a efektívne aj tam, kde zastarané riešenia už neplnia svoju funkciu.
- ✓ **Kompromis** – komunitný plán by nemal byť príliš ambiciózny, mal by vychádzať z reálnych potrieb, avšak s ohľadom na dostupné zdroje. Definovanie

zoznamu atraktívnych, avšak nereálnych cieľov, nepovedie k rozvoju, ale ku stagnácii a frustrácii z neschopnosti zmeniť stav k lepšiemu. Naopak, správne definované ciele je možné dosiahnuť aj s obmedzenými zdrojmi.

Komunitný plán môže (ale nemusí) svoju pozornosť orientovať okrem oblasti poskytovania sociálnych služieb v zmysle zákona o sociálnych službách aj na ďalšie súvisiace oblasti – napr. oblasť bývania, vzdelávania, poskytovania zdravotnej starostlivosti, bezpečnosti, prevencie a pod., keďže informácie z uvedených oblastí napomáhajú dotváraniu celkového obrazu o sociálnej sfére života v samospráve. **Komunitný plán mesta Kolárovo sa okrem oblasti poskytovania sociálnych služieb orientuje tiež na problematiku bývania a poskytovania zdravotnej starostlivosti.**

Subjekty komunitného plánovania

Z princípu partnerstva vychádza potreba spolupráce viacerých subjektov. Základnými subjektmi komunitného plánovania sú zadávatelia, poskytovatelia a prijímatelia sociálnych služieb, okrem nich však do procesu komunitného plánovania vstupujú tiež verejnosť a ďalšie organizácie.

Zadávatelia sociálnych služieb

Zadávatelmi sociálnych služieb sú subjekty, ktorým zákon ukladá úlohu zabezpečiť sociálne služby na území, ktoré spravujú – v podmienkach Slovenska ide o obce, mestá, mestské časti. Ich činnosť je dopĺňaná činnosťou príslušných samosprávnych krajov. Obec/mesto/mestská časť na základe vlastnej alebo cudzej iniciatívy rozhoduje o:

- ✓ potrebe zrealizovať komunitné plánovanie,
- ✓ subjekte, ktorý zabezpečí komunitné plánovanie (mestská časť, poverená organizácia),
- ✓ zastupovaní poslancov v procese komunitného plánovania,
- ✓ finančnom zabezpečení komunitného plánovania,
- ✓ termíne predloženia komunitného plánu zastupiteľstvu na schválenie.

Zadávatel' služby od začiatku komunitného plánovania zverejňuje zrozumiteľnou a dostupnou formou všetky podstatné informácie o procese a výsledkoch plánovania.

Poskytovatelia sociálnych služieb

Poskytovateľom sociálnych služieb môže byť fyzická osoba, podnikateľský subjekt, súkromná nezisková organizácia, organizácia zriadená obcou/mestom/mestskou časťou, organizácia zriadená samosprávnym krajom, organizácia zriadená štátom.

Všetky tieto subjekty majú v procese komunitného plánovania rovnaké postavenie, ich ciele a zámery majú rovnakú váhu. Zapojením sa do komunitného plánovania získavajú poskytovatelia možnosť presadzovať vlastné názory, nadobúdať nové informácie, vytvárať partnerstvá, a tak sa podieľať na tvorbe a výslednej podobe systému. Za ideálnych podmienok by do komunitného plánovania mali byť zapojení poskytovatelia reprezentujúci každú z nasledujúcich kategórií sociálnych služieb:

- ✓ poradenské a podporné služby rodine a jednotlivcom,
- ✓ služby krízovej intervencie,
- ✓ služby dlhodobej sociálnej, príp. kombinovanej sociálnej a zdravotnej starostlivosti.

Taktiež je potrebné prizvať do procesu plánovania poskytovateľov, ktorí realizujú nové aktivity alebo overujú nové metódy, avšak v súčasnosti nie sú zaradení do zákonom definovaného systému sociálnych služieb. Spolupôsobením všetkých poskytovateľov má byť taký systém sociálnych služieb, ktorý udrží obyvateľov na určitom území, pričom ich potreby budú uspokojené.

Užívatelia sociálnych služieb

Užívateľmi sociálnych služieb sú osoby, ktorým sú poskytované sociálne služby z dôvodu nepriaznivej sociálnej situácie, v ktorej sa ocitli. Základnými skupinami, pre ktoré by sa mali sociálne služby plánovať, sú:

- ✓ seniori (najmä osoby staršie ako 65 rokov),
- ✓ občania so zdravotným postihnutím a duševnými poruchami ako aj ich rodiny,
- ✓ týrané a sociálne zanedbávané deti, deti s poruchami správania sa a rodičia, ktorí zanedbávajú alebo nezvládajú starostlivosť a výchovu svojich detí,
- ✓ neprispôsobiví jednotlivci, ľudia závislí od návykových látok, trestaní, nezvládajúci svoj život, osoby bez domova.

Zapojením týchto skupín do komunitného plánovania získa samospráva cenné informácie o ich potrebách, na základe čoho bude môcť vybudovať adekvátnu sieť sociálnych služieb uspokojujúcu aj špecifické sociálne potreby. Okrem týchto vyhranených skupín sú, samozrejme, užívateľmi sociálnych služieb všetci obyvatelia určitého územia, avšak naliehavosť ich potrieb býva – v porovnaní s kritickými cieľovými skupinami – spravidla nižšia.

Verejnosť a ďalšie organizácie

Verejnosť má byť priebežne oboznamovaná so zámermi, výsledkami a cieľmi komunitného plánovania, čo zabezpečí samospráva vhodne zvolenou informačnou stratégiou. Pri príprave komunitného plánu sú oslovené a vyzvané k spolupráci aj ďalšie organizácie, záujmové skupiny, občianske iniciatívy, etnické skupiny a iné subjekty, ktorých sa komunitné plánovanie týka. Pritom platí, že čím

rôznorodejšie spektrum subjektov sa do komunitného plánovania zapojí, tým kvalitnejší je výstup z tohto procesu.

Legislatívne normy a strategické dokumenty

Základnú právnu normu v oblasti poskytovania sociálnych služieb predstavuje zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý stanovuje právny rámec poskytovania sociálnych služieb, financovania sociálnych služieb a dohľad nad poskytovaním sociálnych služieb.

Tento zákon ďalej dopĺňajú:

- ✓ zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení,
- ✓ zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- ✓ zákon č. 601/2003 o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- ✓ zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- ✓ zákon č. 305/2005 Zb. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- ✓ ďalšie zákony.

Okrem legislatívnych noriem tvoria podklad pre spracovanie komunitného plánu aj viaceré **strategické a plánovacie dokumenty**:

Miestne dokumenty:

- ✓ Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Kolárovo na roky 2016 – 2020,
- ✓ Komunitný plán sociálnych služieb mesta Kolárovo za obdobie 2011 – 2015.

Regionálne dokumenty:

- ✓ Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016 – 2022.

Národné dokumenty:

- ✓ Stratégia deinštitucionalizácie sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v SR,
- ✓ Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020,
- ✓ Národný program reforiem – SR 2015 (zriadenie zariadení starostlivosti o deti, zamestnávanie žien, zamestnanosť a sociálna inklúzia, zlepšenie kvality a dostupnosť sociálnych služieb diverzifikáciou financovania poskytovateľov sociálnych služieb a jednoznačnejším vymedzením kompetencií zodpovedných subjektov),
- ✓ Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020,
- ✓ Národný akčný plán pre elimináciu a prevenciu násilia na ženách na roky 2014 – 2019,
- ✓ Národná stratégia na ochranu detí pred násilím,
- ✓ Národná stratégia zamestnanosti do roku 2020,
- ✓ Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2012 – 2015,
- ✓ Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020.

Dokumenty EÚ:

- ✓ Európa 2020,
- ✓ Amsterdamská zmluva – hlava IX, články 136 – 145. Amsterdamská zmluva posilňuje základné princípy ako sú ľudské práva a sociálne práva,
- ✓ Lisabonská zmluva – program radikálnej obnovy EÚ v ekonomickej a sociálnej oblasti,
- ✓ Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd,
- ✓ Dohovor o právach dieťaťa,
- ✓ Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím,
- ✓ Európska sociálna charta.

ANALYTICKÁ ČASŤ

Socio-demografická analýza

Významnou súčasťou analytickej časti komunitného plánu ako nástroja strategického riadenia oblasti sociálnych služieb je socio-demografická analýza, ktorá charakterizuje obyvateľstvo žijúce na určitom území na základe rôznorodých kritérií. Bližšie poznanie charakteristík obyvateľstva umožní samospráve lepšie spoznať prostredie, v ktorom sa komunitné plánovanie odohráva a od ktorého sa odvíja. V rámci tejto podkapitoly teda bližšie špecifikujeme základné cieľové skupiny sociálnych služieb, na čo v nasledujúcej podkapitole nadviažeme konkrétnymi sociálnymi službami, ktoré mesto svojim obyvateľom v súčasnosti poskytuje.

Obyvatelia, rodiny, deti a mládež

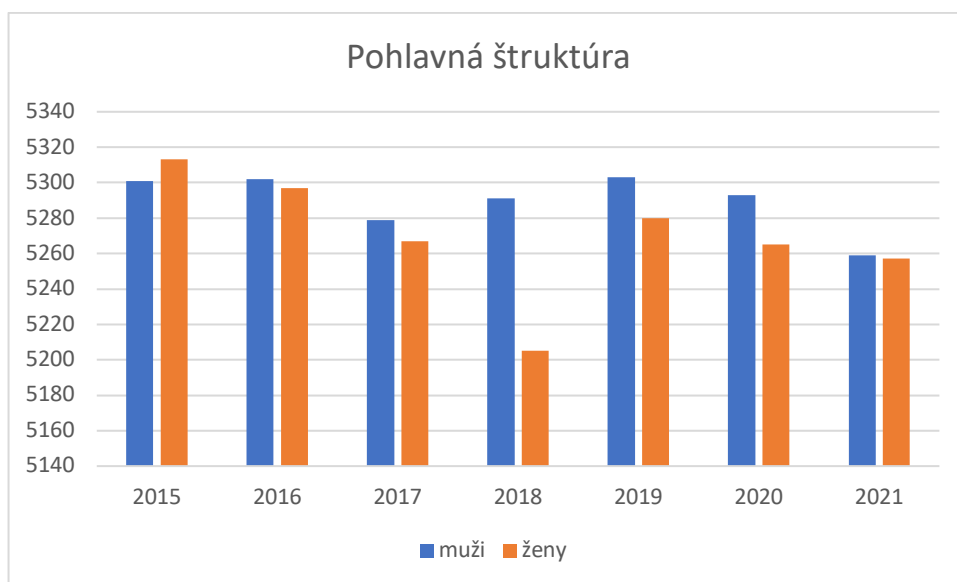
Mesto Kolárovo leží na južnom Slovensku neďaleko hraníc s Maďarskou republikou. Je vzdialené len 20 km od okresného mesta Komárno. Mesto má relatívne priaznivú polohu, pretože je v blízkosti aj ďalších väčších okresných miest ako Nové Zámky, Šaľa a Dunajská Streda. Výhodou môže byť aj blízkosť k maďarským hraniciam a významnému maďarskému mestu Győr. Nevýhodou môže byť absencia ciest I. triedy a železničnej trate.

Podľa Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2021 sa na území mesta nachádza 4 323 bytov a 3 428 obývaných domov. K 31. 10. 2022 mesto evidovalo **10 501 obyvateľov**. Na grafe č. 1 vidíme, že sa počet obyvateľov dlhodobo znižuje. Toto môže mať na svedomí viacero faktorov. Ako hlavný dôvod považujeme nízku mieru pôrodnosti a prirodzeného prírastku, ktorú si ukážeme v ďalšej časti. Taktiež sa vo veľkej miere podieľa na vývoji celkového počtu obyvateľov miera migrácie.

Graf č. 1 Vývoj počtu obyvateľov mesta Kolárovo v rokoch 2015-2022, Zdroj: ŠÚ SR.

Pohlavná štruktúra mesta Kolárovo sa taktiež za nami sledované obdobie výrazne menila. Pohlavnú štruktúru mesta Kolárovo zachytáva nasledujúci graf č. 2. Ako môžeme na grafe č 2 vidieť, celkový počet žien aj mužov v čase klesá z dôvodu prirodzeného aj mechanického úbytku obyvateľstva. V posledných sledovaných rokoch je zaznamenaná výraznejšia prevaha mužov.

Graf č. 2 Pohlavná štruktúra obyvateľstva mesta Kolárovo, 2015 – 2021. Zdroj: ŠÚ SR.

Ďalšími významnými charakteristikami, ktoré by v procese plánovania komunitných sociálnych služieb nemali zostať nepovšimnuté, sú prirodzený prírastok (resp. úbytok), mechanický prírastok (resp. úbytok) a celkový prírastok (resp. úbytok) obyvateľstva mesta. Zatiaľ čo **prirodzený pohyb** nás informuje o rozdieli medzi počtom živonarodených a počtom zomrelých na určitom území, **migračné saldo** zachytáva rozdiel medzi počtom prisťahovaných osôb na určité územie a počtom vysťahovaných osôb z toho istého územia. **Celkový pohyb** je následne súhrnom (súčtom) prirodzeného a mechanického prírastku/úbytku a zachytáva celkový pohyb obyvateľstva v rámci určitého územia.

Mesto môže vo veľkej miere ovplyvniť prirodzený prírastok. Keďže celoslovenský trend je taký, že sa zvyšuje vek prvoroďčiek a znižuje počet detí na jednu matku, musia sa aj mestá a obce snažiť, aby tento negatívny vývoj zvrátili a zabránili tak výraznému starnutiu. Môžu tak urobiť viacerými spôsobmi:

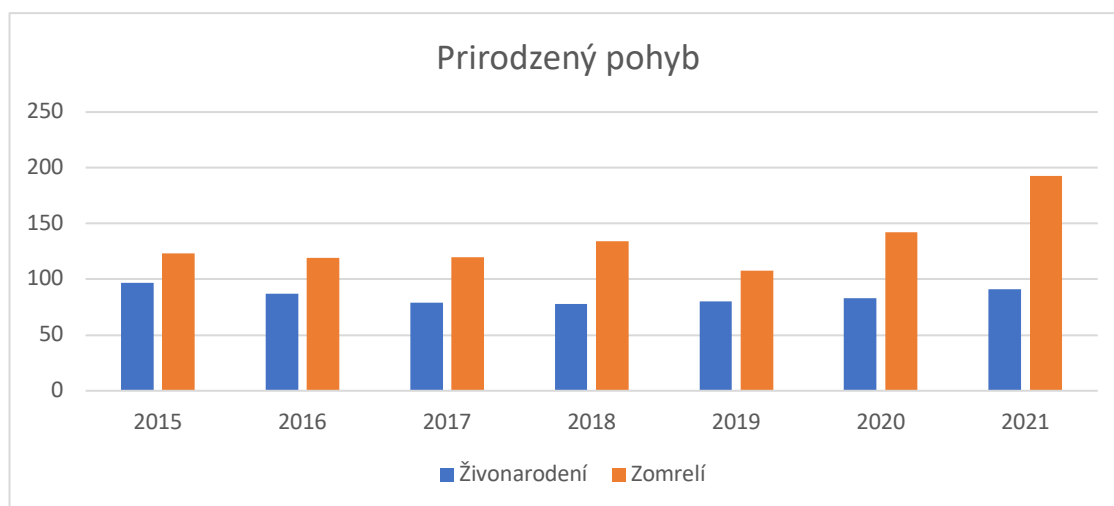
nepriama podpora miery pôrodnosti, napr. prostredníctvom podpory bývania pre mladé rodiny, podpory a rozširovania voľno-časových aktivít pre deti a mládež, rozširovania kapacít zariadení pre deti v predškolskom veku a rozširovania kapacít školských zariadení a pod.,

pôsobenie na znižovanie miery úmrtnosti, napr. informačnými kampaňami propagujúcimi zdravý životný štýl, podporou kvalitných sociálnych zariadení s vyškoleným personálom a podporou možností trávenia voľného času seniorov tak, aby viedli aktívny, spokojný a pestrý život.

Dosahovanie, resp. zvyšovanie migračného salda už zahŕňa podstatne viac aktivít, a to nielen v sociálnej, ale aj hospodárskej a environmentálnej oblasti. Záujemcovia o bývanie v určitej lokalite zvažujú široké spektrum faktorov – od občianskej vybavenosti, cez kvalitu a dostupnosť technickej infraštruktúry či možnosti sociálneho využitia až po dostupnosť zelene na danom území.

Aj keď vzhľadom na vyššie uvedené sa môžu prirodzený a mechanický prírastok javiť ako dva separátne ukazovatele, v skutočnosti sa môžu, ale nemusia vzájomne ovplyvňovať. Napríklad, ak na určitom území existuje dobre rozvinutá infraštruktúra pre mladé rodiny s deťmi, existuje predpoklad, že mladí ľudia sa na toto územie budú sťahovať s cieľom založiť si rodinu, čo sa prejaví na mechanickom, ale aj prirodzenom prírastku. Podobne, ak na určitom území existuje dobre rozvinutá infraštruktúra pre seniorov, môže toto územie lákať seniorov z iných miest a obcí, aby sa prisťahovali, čo sa môže prejavíť na miere úmrtnosti.

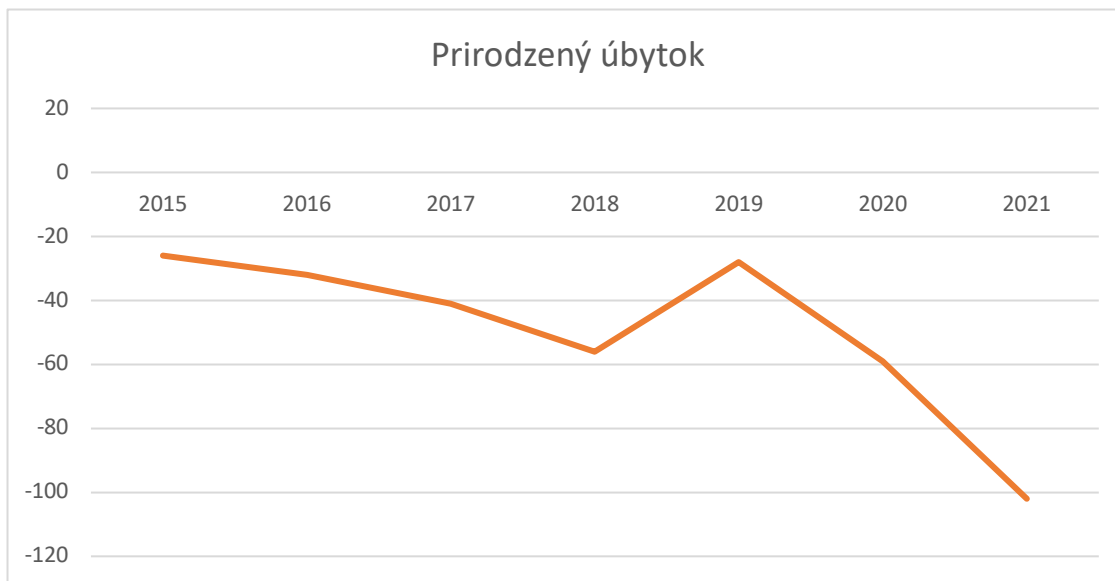
Počty zomretých v meste Kolárovo dlhodobo prevyšujú nad živonarodenými. Toto má za následok nielen nízka reprodukcia obyvateľstva, ale hlavne presun veľkých vekových skupín obyvateľstva do dôchodcovského veku. Toto je trend vývoja, ktorý je viditeľný na celom území Slovenska. Do vekovej skupiny obyvateľstva nad 65 rokov sa presúvajú veľké ročníky z kompenzačnej fázy po 2. svetovej vojne, kedy sa výrazne zvýšila miera reprodukcie na Slovensku. Tento trend si ukážeme aj na vekovej pyramíde.

Graf č. 3 Prirodzený pohyb obyvateľstva v meste Kolárovo, 2015 – 2021. Zdroj: ŠÚ SR.

V meste Kolárovo v uplynulom sledovanom období počet zomrelých prevyšoval počet živonarodených v celom sledovanom období. Táto skutočnosť je s veľkou pravdepodobnosťou dôsledkom vývoja podielu poproduktívneho obyvateľstva na celkovom počte obyvateľov, čo si ukážeme na štatistických dátach neskôr. Je pravdepodobné, že do vyššieho poproduktívneho veku sa aktuálne dostávajú ročníky, ktoré boli v obci výrazne zastúpené.

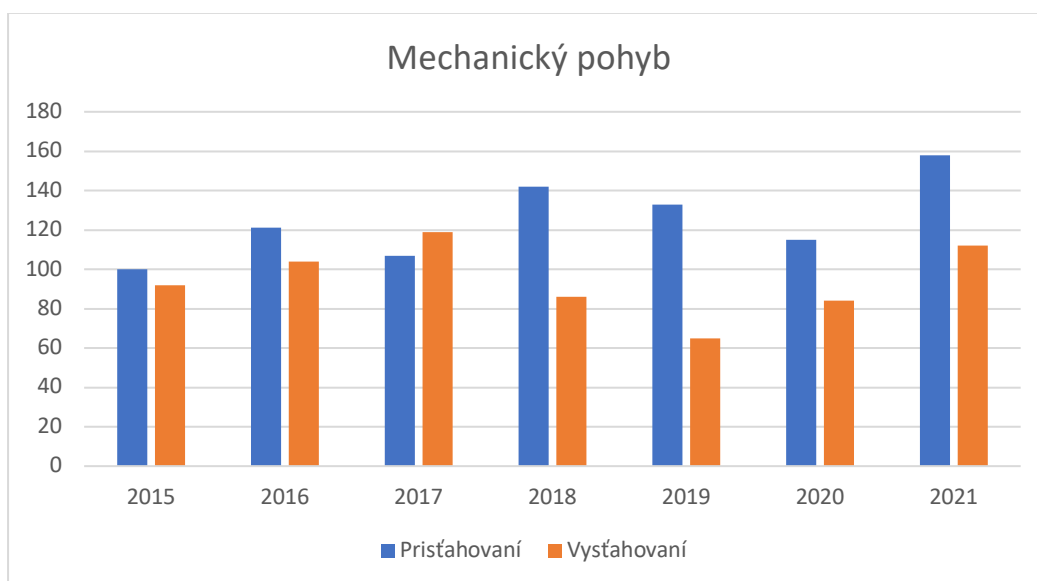
Vývoj počtu živonarodených a zomrelých v Kolárove zachytáva nasledujúci graf.

Graf č. 4 Vývoj prirodzeného pohybu v meste Kolárovo v rokoch 2015 – 2021 Zdroj: ŠÚ SR.

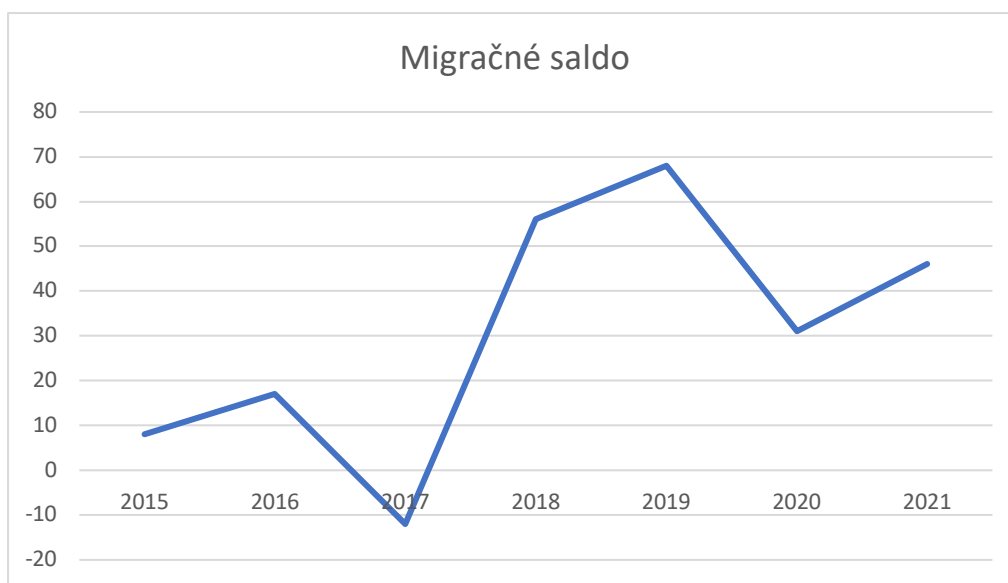
Počet prisťahovaných osôb na územie mesta ako aj **počet osôb, ktoré sa z mesta vystaňovali**, bol v uplynulej dekáde relatívne stabilný, pričom počet prisťahovaných osôb po celý čas prevyšoval počet vystaňovaných osôb, s výnimkou roku 2017.

Mesto nedisponuje merateľnými údajmi o migrácii marginalizovaných komunit, t. j. takých skupín, ktoré sa zdržiavajú v meste spravidla „u príbuzných“. Táto migrácia má veľký vplyv na trh práce v meste. Pre zmapovanie a riešenie vzniknutej situácie sa javí ako vhodné riešenie aplikácia terénnej sociálnej práce zamerané na sociálne vylúčené skupiny obyvateľstva.

Graf č. 5 Prist'ahovaní a vyst'ahovaní v meste Kolárovo, 1993 – 2016. Zdroj: ŠÚ SR.

Počas uplynulého obdobia prevyšoval počet prist'ahovaných osôb nad počtom vyst'ahovaných osôb z mesta Kolárovo v 6 rokoch zo 7. Najviac 158 osôb, sa prist'ahovalo do obce v roku 2021. Naopak najmenej prist'ahovaných bolo v roku 2015 a to 100 osôb. Najviac občanov opustilo Kolárovo v roku 2017, 119 osôb.

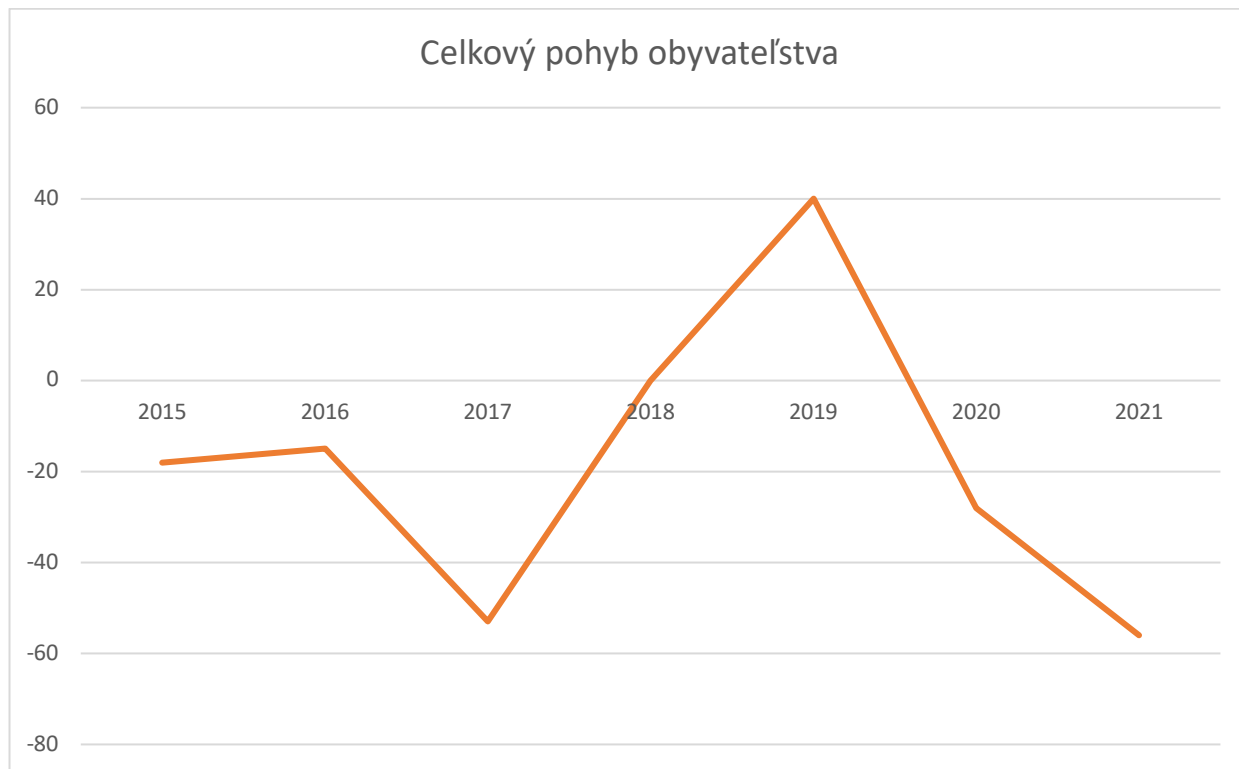

Graf č. 6 Vývoj migračného salda v meste Kolárovo v rokoch 2015 – 2021. Zdroj: ŠÚSR

Celkový pohyb obyvateľstva je súčtom prirodzeného prírastku/úbytku a migračného salda. Z vyššie uvedeného vyplýva, že mechanický prírastok v meste Kolárovo výrazne prevyšuje prirodzený prírastok. Napriek tomuto faktoru nedosahoval

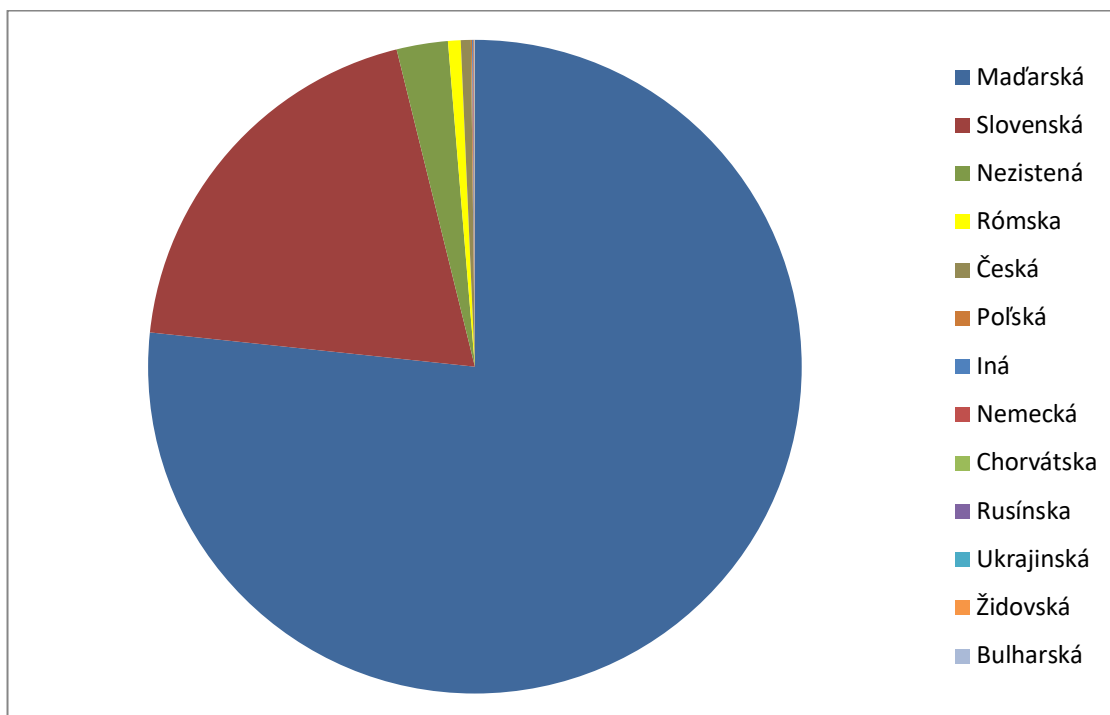
celkový prírastok obyvateľstva počas sledovaných rokov kladné hodnoty s výnimkou roku 2019.

Na základe údajov získaných zo Štatistického úradu sme zostavili nasledujúci graf, ktorý deklaruje celkový pohyb obyvateľstva v meste Kolárovo.

Graf č. 7 Vývoj celkového pohybu obyvateľstva v meste Kolárovo, 2015 – 2021. Zdroj: ŠÚ SR.

Čo sa týka národnostného zloženia, mesto Kolárovo je silne maďarské mesto. Tento jav sledujeme u väčšiny obcí južného Slovenska. Maďarská národnosť tvorí až 78 % populácie. Celkovo 20 % obyvateľov má slovenskú národnosť. Vo veľmi malej miere tu nájdeme aj rómsku a českú národnosť a 2,5 % tvoria osoby s nezistenou národnosťou.

Graf. č. 8 Národnostná štruktúra mesta Kolárovo. SODB 2011.

Z hľadiska náboženskej štruktúry v meste prevažujú rímskokatolíci. Tí tvoria 68 %. Celkovo 15 % tvorí skupina obyvateľov bez vyznania. Zastúpenie tu majú aj reformovaní a evanjelici. Ostatné cirkvi predstavujú len nepatrné percento.

Náboženské vyznanie	Spolu
Spolu	10 696
Rímskokatolícka cirkev	7 252
Bez vyznania	1 555
Nezistené	1 045
Reformovaná kresťanská cirkev	335
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	273
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	69
Evanjelická cirkev metodistická	67
Kresťanské zbory	34
Iné	27
Gréckokatolícka cirkev	18
Starokatolícka cirkev	4

Bratská jednota baptistov	4
Ústredný zväz židovských náboženských obcí	3
Cirkev Ježiša Krista Svätých neskorších dní	3
Pravoslávna cirkev	2
Bahájske spoločenstvo	2
Apoštolská cirkev	1
Cirkev adventistov siedmeho dňa	1
Cirkev bratská	1

Tab. č. 1 Náboženská štruktúra mesta Kolárovo. SODB 2011.

V nasledujúcej tabuľke vidíme vzdelanostnú štruktúru mesta Kolárovo. Pozitívum vzdelanostnej štruktúry vidíme v relatívne dobrom zastúpení obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním. Celkovo 7,4 % obyvateľov dosiahlo vysokoškolské vzdelanie. Tento jav môže mať za následok aj dobrá dostupnosť k vysokým školám v Bratislave, Nitre, Komárne a iných mestách. Obyvatelia, ktorí majú vyššiu pravdepodobnosť stať sa sociálne vylúčenými, sú hlavne tí bez vzdelania, len so základným vzdelaním alebo len s učňovským vzdelaním. Preto je potrebné sa na túto časť obyvateľstva zamerať, napríklad uplatňovaním preventívnych opatrení.

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Pohlavie		Spolu	%
	muži	ženy		
Základné	849	545	2394	2,38
Učňovské (bez maturity)	1 195	622	1 817	16,99
Stredné odborné (bez maturity)	686	473	1 159	10,84
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	205	134	339	3,169
Úplné stredné odborné (s maturitou)	871	977	1 848	17,28
Úplné stredné všeobecné	132	246	378	3,534
Vyššie odborné vzdelanie	49	64	113	1,056
Vysokoškolské bakalárske	49	81	130	1,215
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	292	343	635	5,937
Vysokoškolské doktorandské	22	5	27	0,252
Vysokoškolské spolu	363	429	792	7,405
Bez školského vzdelania	764	691	1 455	13,6
Nezistené	203	198	401	3,749
Úhrn	5 317	5 379	10 696	100

Tab. č. 2 Dosiahnuté vzdelanie obyvateľov mesta Kolárovo. Zdroj: SODB 2011.

Významnou charakteristikou z hľadiska plánovania sociálnych služieb je **ekonomická aktivita obyvateľstva**. Pre sociálny systém v podmienkach Slovenskej republiky je príznačný trend, kedy čoraz menší počet ekonomicky aktívnych osôb vytvára hodnoty pre čoraz väčší počet ekonomicky neaktívneho obyvateľstva. Takáto situácia má negatívny dopad na verejné financie a v konečnom dôsledku sa odzrkadľuje na kvalite života všetkých obyvateľov.

Na území mesta Kolárovo žije podľa posledného sčítania obyvateľov, domov a bytov 51 % ekonomicky aktívnych osôb. Z tých tvoria 9,3 % nezamestnaní (ide

o údaje SODB z roku 2011, ktoré sa nezhodujú s údajmi ŠÚ SR uvádzanými v KPSS nižšie v časti venovanej osobám ohrozeným sociálnym vylúčením). Závislé osoby predstavujú skoro 20 % obyvateľov. Nepracujúci dôchodcovia predstavujú tiež okolo 20 %.

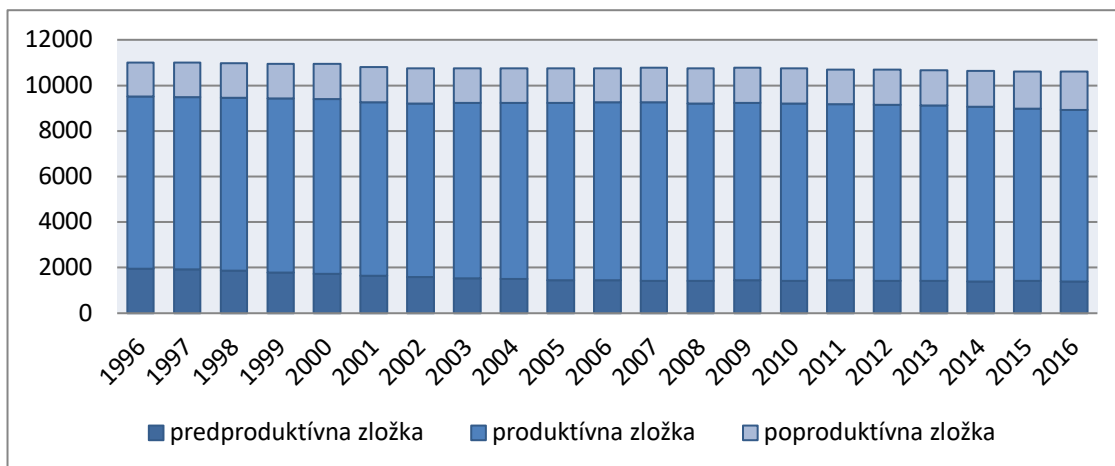
Kolárovo			Muži	Ženy	Spolu
Osoby ekonomicky aktívne	spolu		3 063	2 431	5 494
	%		55,8	44,2	100,0
	z toho	osoby na materskej dovolenke	0	46	46
		pracujúci dôchodcovia	60	72	132
		nezamestnaní	520	475	995
	vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch		5	8	13
Osoby na rodičovskej dovolenke			5	233	238
Nepracujúci dôchodcovia			845	1 374	2 219
Ostatní nezávislí			67	57	124
Osoby závislé	spolu		1 089	1 042	2 131
	v tom	deti do 16 rokov	809	755	1 564
		študenti stredných škôl	194	168	362
		študenti vysokých škôl	86	119	205
Ostatní závislí, nezistení			248	242	490
Úhrn obyvateľstva			5 317	5 379	10 696

Tab. č. 3 Ekonomická aktivita obyvateľstva mesta Kolárovo. Zdroj: SODB 2011.

Ďalšou významnou charakteristikou z hľadiska komunitného plánovania sociálnych služieb je **produktivita obyvateľstva**. Napríklad neustále sa zväčšujúca skupina občanov v poproduktívnom veku indikuje potrebu rozširovania, resp. budovania zariadení pre seniorov, denných stacionárov, rozširovania kapacít opatrovateľskej služby a zariadenia opatrovateľskej služby, prepravnej služby, sociálnej služby stravovania sa v jedálni a pod. Naopak, zväčšujúca sa skupina detí vyvoláva potrebu budovania jasli a podobne.

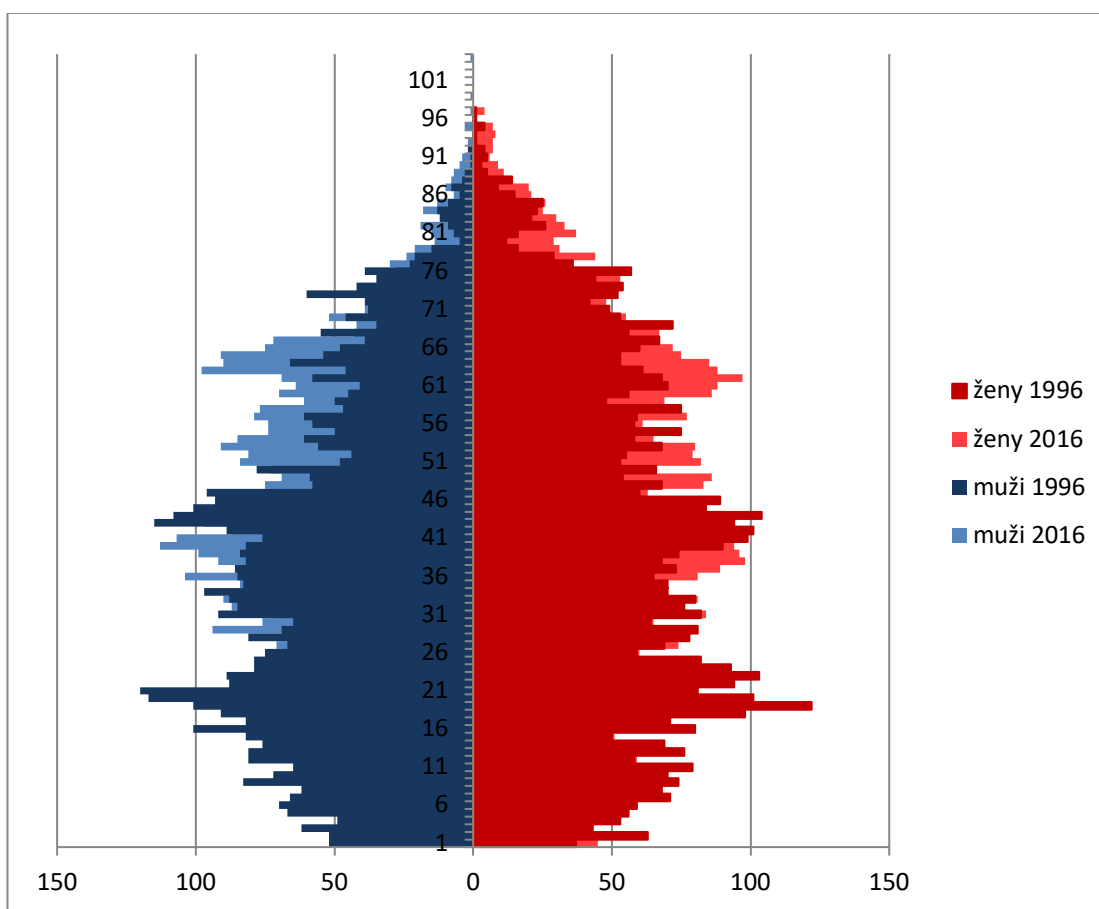
Súčasný trend vývoja produktivity obyvateľstva v meste hovorí o tom, že sa každým rokom znižuje predproduktívna zložka a poproduktívna zložka sa zvyšuje na úkor produktívnej. Na grafe č. 9 vidíme, že poproduktívna zložka každým rokom rastie. Je to dôležitý faktor pre mesto, ktoré musí zabezpečiť starostlivosť o túto časť obyvateľstva. Ako sme už spomínali, tento trend bude naďalej pokračovať a ľudí

v poproduktívnom veku bude stále pribúdať. Je to nezvratiteľný jav, keďže ide o prirodzený pohyb obyvateľov medzi jednotlivými vekovými skupinami.

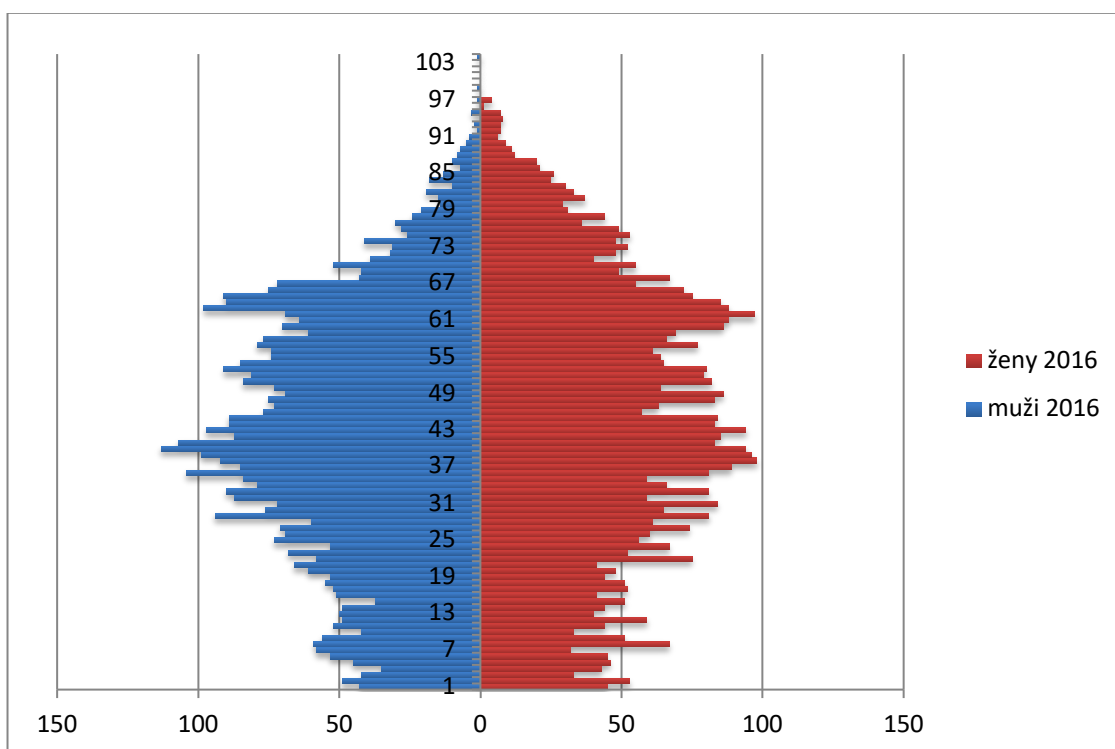

Graf č. 9 Vývoj podielu obyvateľov v predproduktívnom, produktívnom a poproduktívnom veku v meste Kolárovo, 1996 – 2016. Zdroj: ŠÚ SR.

Názornejšie si túto skutočnosť môžeme ukázať na vekovej pyramíde mesta, ktorá porovnáva zmeny za 20 rokov. Na tejto vekovej pyramíde je jasne vidieť starnutie populácie, a to dvoma spôsobmi. Prvý je zdola, kedy sa nám o niečo znížila základňa vekovej pyramídy oproti roku 1996. Druhým starnutím je starnutie zhora. Veľké vekové kategórie sa presúvajú do poproduktívneho veku a preto sledujeme výrazný nárast v tejto skupine. Tento trend bude pokračovať a vidíme to aj na grafe číslo 11, kde máme vekovú pyramídu už len za rok 2016. Väčšia skupina obyvateľov sa nachádza medzi 30tym až 50tym rokom, ktorá sa onedlho tiež začne presúvať do poproduktívneho veku. Keďže nepredpokladáme výrazné zvýšenie pôrodnosti, danú situáciu môže zvrátiť najmä migrácia. Index ekonomického zaťaženia bol v roku 2016 na úrovni 42,7 % (Zdroj: ŠÚ SR).

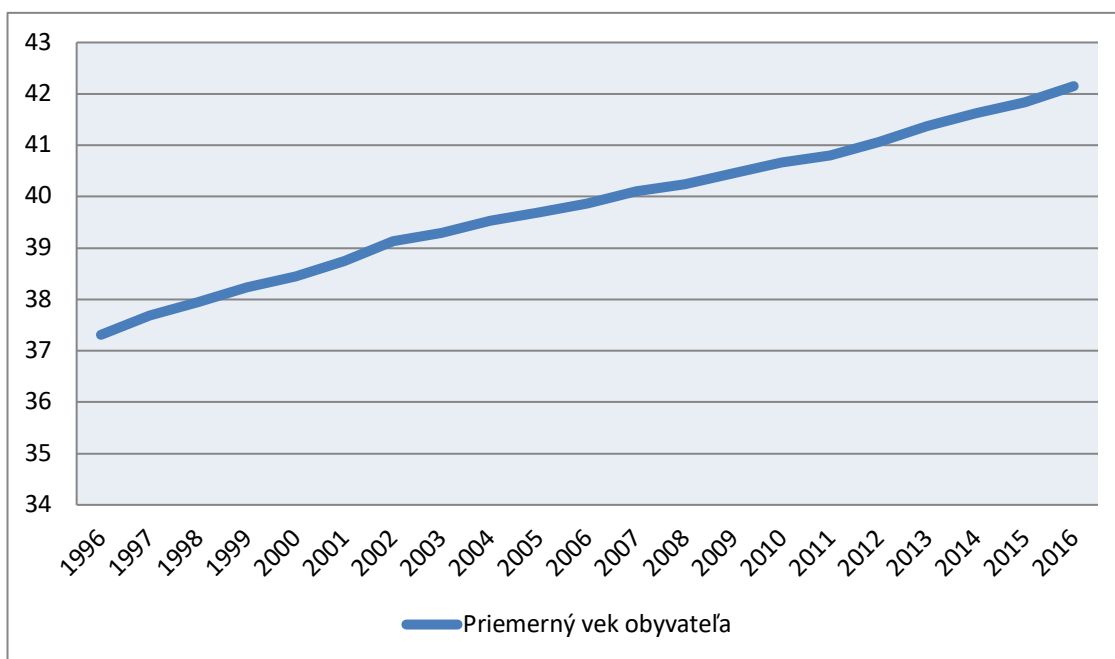

Graf č. 10 Veková pyramída mesta Kolárovo za roky 1996 a 2016. Zdroj: ŠÚ SR

Graf č. 11 Veková pyramída mesta Kolárovo v 2016. Zdroj: ŠÚ SR

Na účely komunitného plánovania je zaujímavé tiež sledovanie **vývoja priemerného veku obyvateľstva** žijúceho na určitom území. Vo všeobecnosti je pre regióny Európskej únie charakteristické skôr postupné starnutie obyvateľstva a mesto Kolárovo nie je výnimkou. Túto skutočnosť sme deklarovali už vyššie a graf priemerného veku nám ju len potvrdzuje. Za obdobie 20 rokov sa priemerný vek zvýšil z 37 rokov na 42.

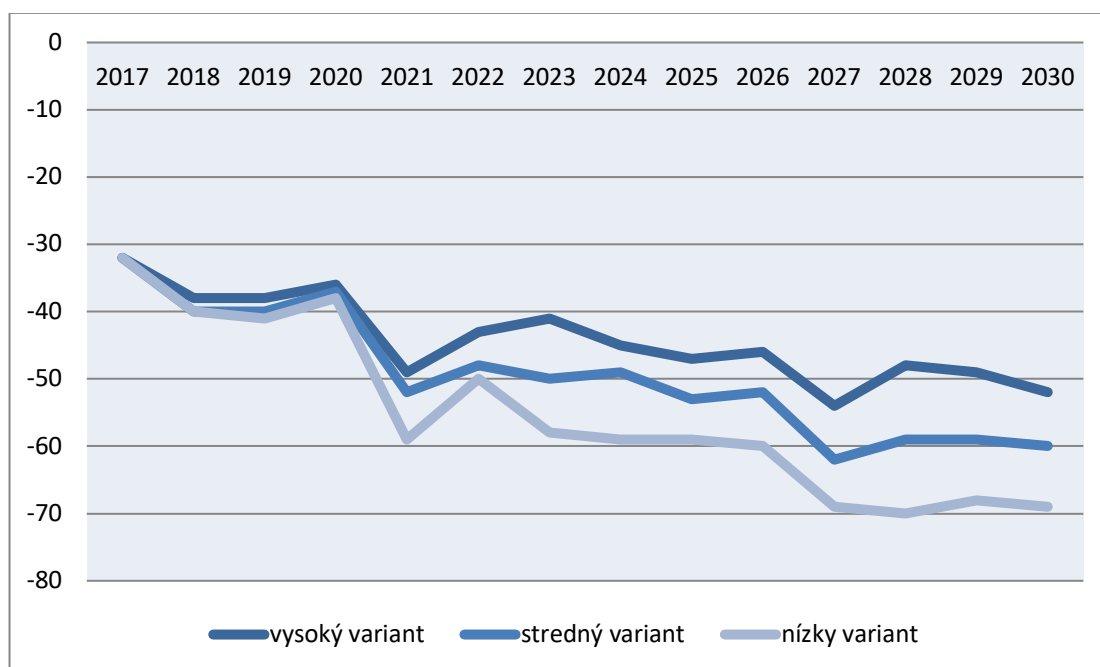

Grafč. 12 Vývoj priemerného veku obyvateľov Kolárovo. Zdroj: ŠÚ SR.

V rámci tejto podkapitoly sme si charakterizovali obyvateľstvo mesta Kolárovo z hľadiska rôznych štatistických kritérií, pretože aj z týchto charakteristík komunitné plánovanie vychádza. V nasledujúcej textovej časti si opíšeme 3 užšie cieľové skupiny vyznačujúce sa špecifickými a naliehavejšími sociálnymi potrebami, ktoré je v procese komunitného plánovania prioritne potrebné zohľadniť.

Prognóza

Pre budúci vývoj mesta Kolárovo bude najdôležitejšiu časť tvoriť práve prirodzený prírastok. Na grafe prognózy vývoja prirodzeného prírastku môžeme vidieť, že všetky 3 varianty počítajú so záporným prirodzeným prírastkom. Je to spôsobené vekovou štruktúrou obyvateľstva, ale aj nízkou reprodukciou.

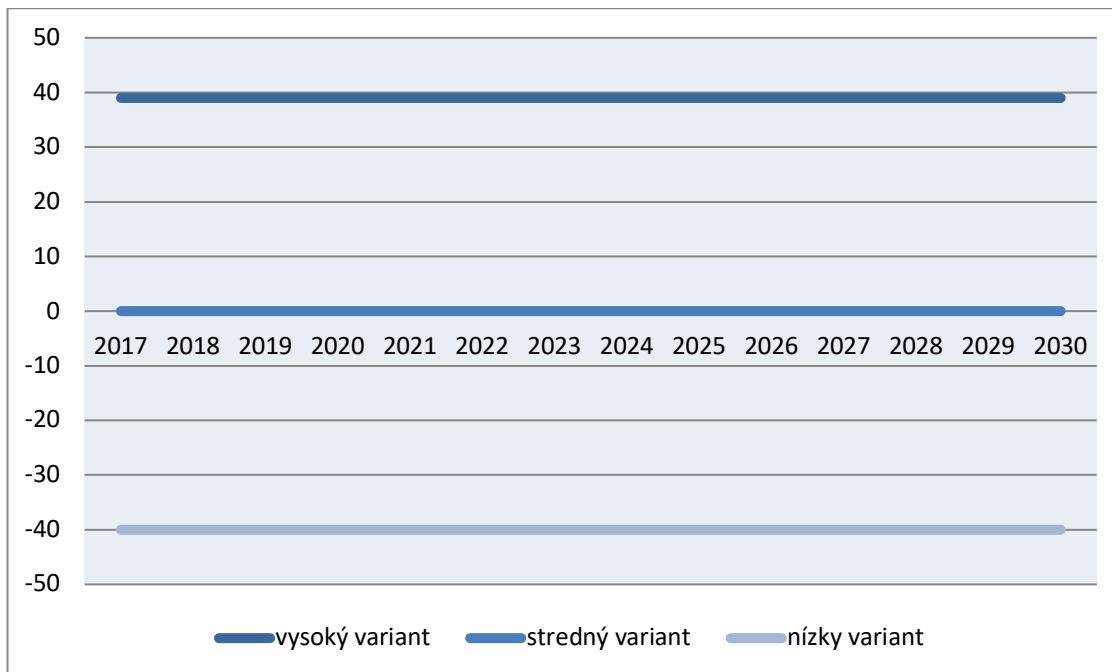
Graf č. 13 Vývoj prirodzeného prírastku mesta Kolárovo do roku 2030.

Tento vývoj spôsobí, že starnutie v meste Kolárovo bude pokračovať a je dôležité sa touto skutočnosťou zaoberať a prichádzať s najvhodnejšími riešeniami. Práve komunitný plán je vhodný nástroj na riešenie tohto problému.

V rámci migrácie vidíme tiež 3 varianty riešenia. Scenár "zero migration" – teda bez migrácie, simuluje vývoj, kedy počet obyvateľov a jeho vekové zloženie je ovplyvnené a dané iba prirodzeným pohybom – pôrodnosťou a úmrtnosťou. V prípade Kolárova je takýto scenár v posledných rokoch pomerne blízko k realite, pretože migračné saldo je veľmi nízke, blízke nule, a ani vekové zloženie migrácia sa výrazne nemení. Scenár vysokej migrácie simuluje vývoj, kedy počet obyvateľov a jeho vekové zloženie je ovplyvnené a dané aj migráciou, pričom migračné saldo je kladné, mesto získava každý rok nových obyvateľov, a to predovšetkým v detskom a najmä produktívnom veku.

Výsledky projekcie teda simulujú, aký by bol počet obyvateľov a jeho vekové zloženie, ak by sa migračné saldo mesta dostalo na hodnotu +40 obyvateľov ročne (v posledných rokoch sotva 10 obyv./rok). Takáto simulácia sa naplní v prípade, ak sa zvýši počet prisťahovaných a/alebo zníži počet vystahovaných, obe zložky sú do istej miery ovplyvniteľné rozhodnutiami miestnej samosprávy. Scenár nízkej migrácie simuluje vývoj, kedy počet obyvateľov a jeho vekové zloženie je ovplyvnené a dané aj migráciou, pričom migračné saldo je (môže byť – čo je aj prípad Kolárova) záporné, mesto stráca každý rok nových obyvateľov, a to predovšetkým v mladšom produktívnom veku. Výsledky projekcie teda simulujú, aký by bol počet obyvateľov a jeho vekové zloženie, ak by sa migračné saldo mesta dostalo na hodnotu -40 obyvateľov ročne.

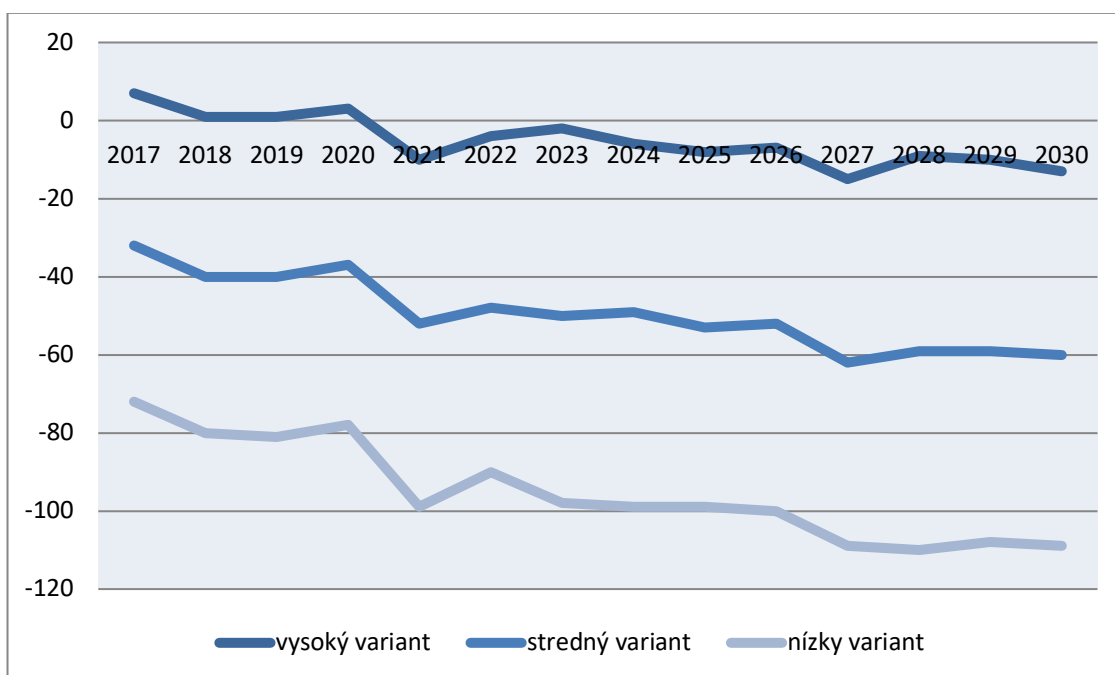
Takáto simulácia sa naplní v prípade, ak sa zníži počet prisťahovaných a/alebo zvýši počet vystahovaných, obe zložky sú do istej miery ovplyvniteľné rozhodnutiami miestnej samosprávy.

Graf č. 14 Vývoj migračného prírastku v meste Kolárovo do roku 2030.

¹ Celkový prírastok obyvateľstva sa za posledné 3 roky mierne zvýšil. Do budúca je však predpoklad, že celkový prírastok obyvateľstva bude mať klesajúci trend. Vychádza to z predchádzajúcich dvoch grafov. Keďže nie je predpoklad, že by sa prirodzený pohyb v meste zvýšil a ani migračné tendencie nie sú také silné, mesto bude nasledujúce obdobie celkovo úbytkové. Najpravdepodobnejšiou projekciou je stredný variant. To znamená, že celkový pohyb bude ovplyvnený prirodzeným prírastkom obyvateľstva, pričom migrácia do tohto procesu bude zasahovať iba minimálne.

¹ Zdroj: Vstupné predpoklady prognózy pripravili a výpočet výsledkov uskutočnili Branislav Bleha z Prírodovedeckej fakulty UK a Boris Vaňo z Výskumného demografického centra.

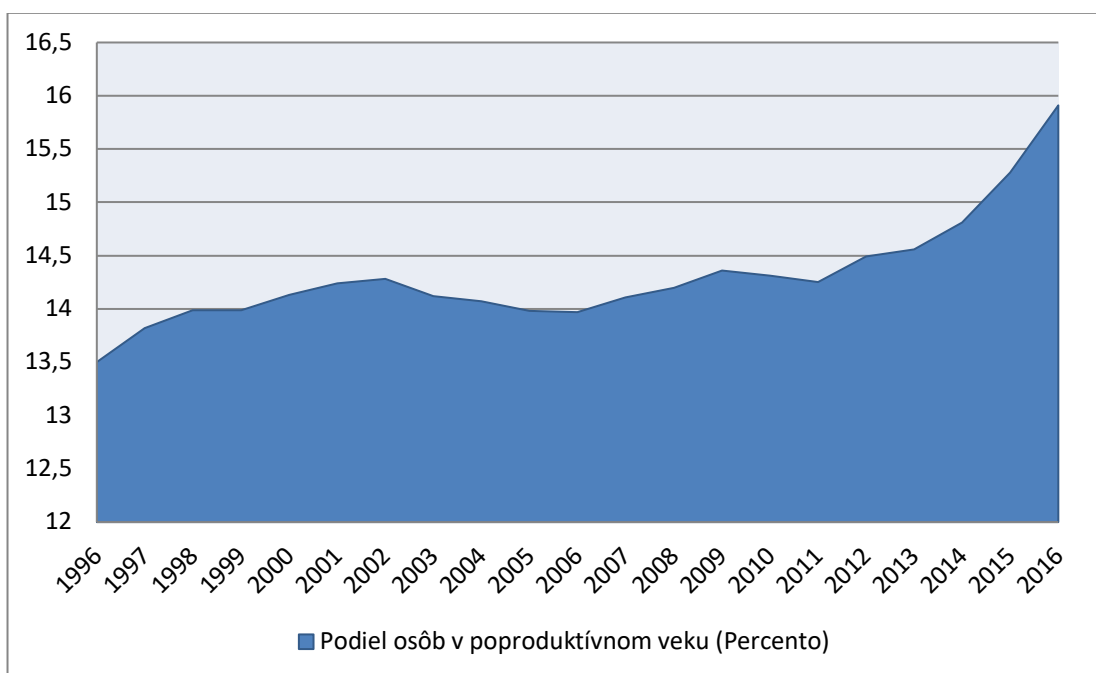

Graf č. 15 Vývoj celkového prírastku obyvateľov v meste Kolárovo do roku 2030.

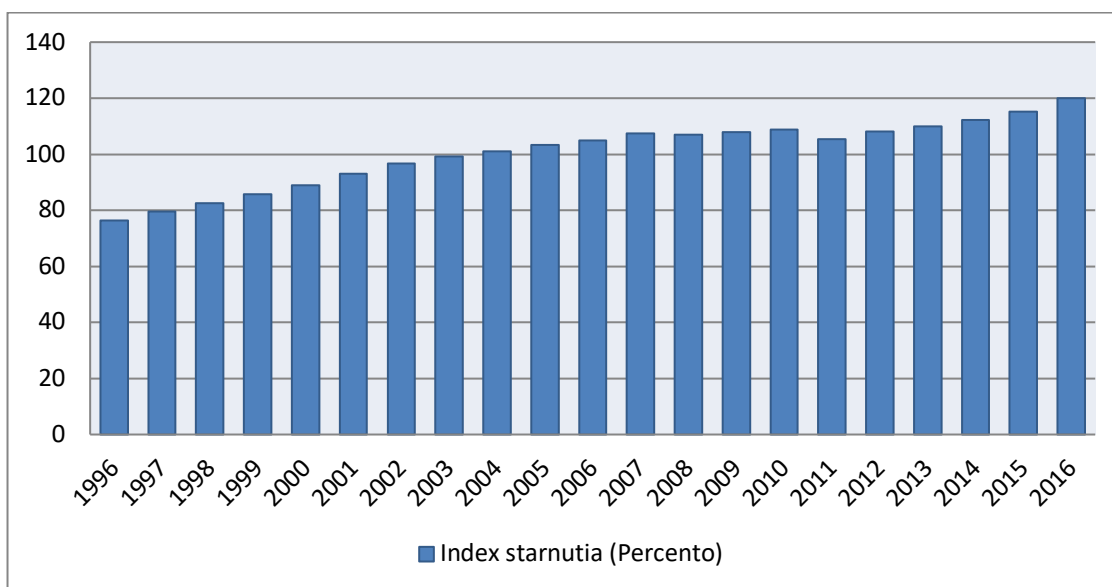
Seniori

V súčasnosti je pre viaceré európske regióny príznačné starnutie obyvateľstva. Tento vývojový trend predstavuje značnú záťaž pre sociálny systém, kedy stále menšia skupina produktívnych osôb pracuje na stále väčšiu skupinu osôb v poproduktívnom veku. Uvedená situácia je z dlhodobého hľadiska neudržateľná, a preto v súčasnosti už existujú strategické dokumenty a implementujú sa politiky zamerané na koordináciu, resp. zmierňovanie dopadov tohto nepriaznivého vývoja.

Na grafe číslo 16 vidíme, že poproduktívna zložka narastá – hlavne od roku 2011, kde evidujeme výraznejšie zvýšenie poproduktívnej skupiny obyvateľstva. Uvedený údaj nám napovedá o starnutí obyvateľstva, ale ešte lepšie nám ho znázorní index starnutia. Predstavuje podiel počtu obyvateľov v poproduktívnom veku k osobám v predproduktívnom veku. Jeho vývoj vidíme na grafe číslo 17 a aj tento ukazovateľ rastie. Za negatívne hodnoty indexu starnutia sa považujú hodnoty nad 100 %. Tie evidujeme od roku 2004. Od tohto obdobia prevyšuje poproduktívna zložka nad predproduktívnou. Inak povedané, v meste Kolárovo je v súčasnosti viac seniorov a ľudí v dôchodkovom veku ako detí do 15 rokov.

Graf č. 16 Podiel poproduktívneho obyvateľstva na celkovom počte obyvateľov v meste Kolárovo. Zdroj: ŠÚ SR.

Graf č. 17 Index starnutia obyvateľov v meste Kolárovo. Zdroj: ŠÚ SR.

Na území mesta Kolárovo evidujeme **2 531 seniorov**, čo predstavuje 21 % celkového počtu obyvateľov mesta. Napriek formálnemu zaradeniu seniorov do poproduktívnej zložky obyvateľstva viacero z nich aj po dosiahnutí dôchodkového veku pracuje. V meste Kolárovo **podiel pracujúcich dôchodcov predstavuje 5,6 % z celkového počtu seniorov** (posledný dostupný údaj zo SODB z roku 2011). Táto skutočnosť môže byť dôsledkom dobrovoľného rozhodnutia seniorov socializovať sa a žiť aktívny život aj po dosiahnutí dôchodkového veku, ale aj následkom nepriaznivej

finančnej situácie, ktorá by seniorom hrozila v prípade, že by namiesto pracovného príjmu poberali len starobný dôchodok.

Existuje množstvo nástrojov, ktorými môže samospráva zvýšiť kvalitu a dostupnosť sociálnych služieb pre seniorov a znížiť riziko sociálnej exklúzie tejto cieľovej skupiny. Nástroje môžu byť preventívne alebo nápravné. **Nástrojmi preventívneho charakteru** sú tie, ktorými sa samospráva snaží predchádzať vzniku problémov súvisiacich so socializáciou seniorov, akými sú napr. nedostatok kontaktu s inými ľuďmi, nedostatok príležitostí pre sebarealizáciu, nedostatok relevantných informácií a pod. **Nápravné nástroje** prichádzajú na rad až vtedy, ak preventívne opatrenia absentovali, neboli vhodne zvolené alebo neboli dostatočne účinné. Medzi typické nápravné opatrenia patrí poskytovanie rôznych finančných príspevkov.

Medzi **štandardné sociálne služby poskytované samosprávami seniorom** možno zaradiť napr. opatrovateľskú službu, služby denných centier, stacionárov a zariadení pre seniorov, prepravnú službu a sociálnu službu poskytovanú v jedálni. Ako nástroj socializácie seniorov a prevencie pred sociálnym vylúčením slúži často organizovanie rôznych kultúrnych, vzdelávacích či spoločenských podujatí práve pre túto cieľovú skupinu.

Ťažko zdravotne postihnutí

Ťažko zdravotne postihnuté osoby – aj keď navonok vystupujú pod týmto všeobecným, súhrnným označením – sú veľmi členitá cieľová skupina komunitného plánovania, v rámci ktorej sa potreby jednotlivcov spravidla výrazne líšia. **Ťažko zdravotne postihnutými sú fyzické osoby, ktorých miera funkčnej poruchy je najmenej 50 %.** Takýmito osobami môžu byť napríklad osoby s pohybovým či zmyslovým postihnutím, osoby s duševnými poruchami a poruchami správania sa, osoby s poruchami nervového systému, ale aj osoby s poruchami výživy a premeny látok (celiatici, diabetici) a pod. Z uvedeného je zrejmé, že potreby ŤZP osôb v rámci jednotlivých skupín postihnúť tak, ako ich definuje zákon č. 447/2008, nemusia byť a spravidla ani nie sú totožné, preto **pri plánovaní sociálnych služieb nemožno ťažko zdravotne postihnutých vnímať ako homogénnu skupinu.** V tejto súvislosti je potrebné dodať, že okrem samotného druhu postihnutia na potreby ŤZP vplývajú aj ďalšie faktory – sociálne zázemie, vek, vzdelanie a pod.

Aby mohlo byť plánovanie komunitných sociálnych služieb pre ŤZP osoby efektívne, **je žiaduce, aby samospráva disponovala štatistickými dátami o štruktúre postihnúť a ďalších sociálnych charakteristikách ŤZP občanov.** Na účely komunitného plánovania boli štatistiky získané z Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Prehľad ťažko zdravotne postihnutých žijúcich na území mesta Kolárovo

v členení podľa vekových kategórií, pohlavia a typu postihnutia zachytávajú nasledujúce tabuľky.

Spolu počet ŤZP	713
- z toho muži	329
- z toho ženy	384

Tab. č. 4 ŤZP podľa pohlavia žijúci v Kolárove k 27. 10. 2017. Zdroj: ÚPSVaR

Veková skupina	Počet	Veková skupina	Počet
0 – 2 roky	0	50 – 59 rokov	121
3 – 4 roky	1	60 – 61 rokov	19
5 – 15 rokov	24	62 – 69 rokov	150
16 – 17 rokov	4	70 – 79 rokov	147
18 – 24 rokov	20	80 – 89 rokov	76
25 – 39 rokov	78	90 – 99 rokov	16
40 – 49 rokov	47	100 a viac rokov	0

Tab. č. 5 ŤZP podľa veku žijúci v Kolárove k 27. 10. 2017. Zdroj: ÚPSVaR

Skupina postihnutia podľa prílohy č. 3 zákona 447/2008 Z. z.	Muži	Ženy	Spolu
Skupina I: Infekčné a parazitárne choroby	0	0	0
Skupina II: Choroby krvi, krvotvorných orgánov a poruchy imunitných mechanizmov	0	4	4
Skupina III: Endokrinné poruchy, poruchy výživy a premeny látok	51	66	117
Skupina IV: Duševné poruchy a poruchy správania sa	24	25	49
Skupina V: Nervový systém (poškodenie mozgu, miechy, periférnych nervov)	49	37	86
Skupina VI: Zrak	6	6	12
Skupina VII: Poškodenie ORL orgánov (sluchový, rovnovážny orgán, dýchacie a hltacie orgány) a ďalšie ORL postihnutia	5	4	9
Skupina VIII: Srdce a obehové ústrojenstvo	48	53	101
Skupina IX: Dýchacia sústava	4	3	7
Skupina X: Tráviace ústrojenstvo	24	17	41
Skupina XI: Ochorenie kože	0	4	4
Skupina XII: Pohybový a podporný aparát	32	32	64
Skupina XIII: Močové ústrojenstvo	6	8	14
Skupina XIV: Pohlavné orgány	0	19	19
Skupina XV: Hlava a tvár	0	1	1
Skupina XVI: Kombinované postihnutie zraku a sluchu	0	0	0
Nezaradené	80	105	185

Tab. č. 6 ŤZP podľa skupiny postihnutia žijúci v Kolárove k 27. 10. 2017. Zdroj: ÚPSVaR

Na území mesta Kolárovo má trvalý pobyt **713 ťažko zdravotne postihnutých občanov**, z ktorých väčšiu časť (cca 53,85 %) tvoria **ženy**. Najväčší počet ŤZP občanov sa nachádza vo vekovej kategórii **62 – 69 rokov** a **70 – 79 rokov**. Pokiaľ ide o konkrétny druh ťažkého zdravotného postihnutia, **najviac osôb trpí endokrinnými poruchami, poruchami výživy a premeny látok (cca 16,40 % ŤZP)**. Ďalšie druhy zdravotného postihnutia, ktoré sú zastúpené vo väčšej miere, sú napríklad poruchy srdca a obehovej sústavy (cca 14,16 % ŤZP) alebo poškodenie nervového systému (cca 12,06 % ŤZP). Pri cca 25,95 % ŤZP osobách Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR skupinu postihnutia neeviduje.

Osoby ohrozené sociálnym vylúčením

Sociálne vylúčenie predstavuje stav dlhodobej separácie jednotlivca od spoločnosti, ktorý môže nastať ako **dôsledok rôznych, niekedy náhlych skutočností, najčastejšie však v dôsledku straty zamestnania, nedostatočného vzdelania, ťažkého zdravotného postihnutia, staroby, závislosti od návykových látok, finančnej nestability, pôvodu, rasy, príslušnosti k etniku či vierovyznaniu**. Sociálne vylúčenie sa prejavuje nezáujmom jednotlivca, resp. skupiny ľudí s určitými znakmi o zvyšok spoločnosti alebo/a súčasne nezáujmom spoločnosti o tohto jednotlivca/túto skupinu. Sociálne vylúčené osoby predstavujú minoritu a ich sociálne problémy a potreby sú výrazne odlišné od problémov a potrieb majority, môžu mať dokonca až **existenčný charakter**. Osoby stojace „na okraji“ spoločnosti obvykle svoju situáciu nedokážu riešiť samostatne, ale sú odkázané na pomoc a spolupatričnosť iných ľudí. Tam, kde zlyhá rodina a blízki známi, nastupuje pomoc vyšších inšancií.

Mesto disponuje relatívne širokou škálou nástrojov, ktorými môže predchádzať sociálnemu vylúčeniu alebo eliminovať jeho dôsledky. Aj v tomto prípade môžeme opatrenia rozčleniť na **preventívne a nápravné**. Preventívnymi opatreniami sú najmä **aktivity zamerané na osvetu obyvateľstva** (napr. v oblasti finančnej gramotnosti, škodlivosti návykových látok a pod.), **informovanie verejnosti** (napr. o voľných pracovných miestach, vzdelávacích kurzoch a pod.), **združovanie ľudí** (kultúrne a spoločenské podujatia), **podporu voľnočasových možností** (budovanie športovísk, zakladanie záujmových spolkov a pod.) a rôzne iné. Nápravné opatrenia zahŕňajú **poskytovanie rôznych finančných príspevkov, budovanie liečební pre ľudí závislých od návykových látok či budovanie nocľahární pre ľudí bez domova a pod.**

Faktorom sociálneho vylúčenia v podmienkach Slovenskej republiky je najčastejšie ťažké zdravotné postihnutie či staroba, ale aj dlhodobá nezamestnanosť a príslušnosť k rómskemu etniku. Ďalšími skupinami ohrozenými sociálnym vylúčením sú napr. osoby po výkone trestu, osoby bez domova a týrané osoby.

Za september 2017 žilo v meste Kolárovo 447 nezamestnaných (zdroj ÚPSVaR). V tabuľke číslo 7 vidíme, že najväčší počet nezamestnaných sa nachádza

v skupine nezamestnaných, ktorí sú bez práce dlhšie ako 48 mesiacov. Pozitívum vidíme však v tom, že počet nezamestnaných od roku 2010 klesol a tento pokles sme zaznamenali vo všetkých kategóriách podľa dĺžky trvania obdobia nezamestnanosti.

	do 3 mes.	4 - 6 mes.	7 - 9 mes.	10 - 12 mes.	13 - 24 mes.	25 - 48 mes.	nad 48 mes.
k 31 . 12 . 2004	186	72	35	47	80	41	169
k 31 . 12 . 2010	158	172	125	133	151	122	206
k 31 . 12 . 2016	105	91	44	28	102	92	178

*Tab. č. 7 Počet nezamestnaných podľa dĺžky trvania nezamestnanosti v meste Kolárovo.
Zdroj: ÚPSVaR.*

V roku 2004 ženy tvorili 47 % zo všetkých nezamestnaných, v roku 2010 tiež 47 %, avšak v roku 2016 už tvorili nadpolovičnú väčšinu, a to presne 57 %.

	UoZ	z toho ženy
k 31 . 12 . 2004	630	294
k 31 . 12 . 2010	1 067	499
k 31 . 12 . 2016	640	366

Tab. č. 8 Počet nezamestnaných žien podľa dĺžky trvania nezamestnanosti v meste Kolárovo za september 2017. Zdroj: ÚPSVaR.

Viacere štatistické dáta týkajúce sa osôb ohrozených sociálnym vylúčením sa evidujú v špecializovaných inštitúciách (Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo vnútra SR a pod.), preto možno považovať mieru ich dostupnosti a rýchlosť prístupu k nim z pozície mesta za nižšiu. Problematická je v tomto smere aj reprezentatívnosť dát, keďže nie každá osoba ohrozená sociálnym vylúčením je v štatistikách evidovaná (napr. nie každý alkoholik je liečený, nie každá týraná osoba domáce násilie nahlási a pod.). Je to teda aj absencia dát, ktorá do určitej miery znemožňuje poskytovanie správnych sociálnych služieb v adekvátnom rozsahu, v správnom čase a na správnom mieste, čo si samospráva uvedomuje, a preto má záujem pracovať na **zvýšení prísunu potrebných dát aj tohto charakteru.**

V rámci socio-demografickej analýzy sme sa zamerali na štruktúru obyvateľstva mesta Kolárovo podľa jednotlivých cieľových skupín, na ktoré sa sociálne služby a komunitné plánovanie zameriava, v nasledujúcej textovej časti si bližšie špecifikujeme reálne prostredie, od ktorého sa komunitné plánovanie odvíja.

Analýza súčasného stavu v oblasti poskytovania sociálnych služieb

Analýza súčasného stavu v oblasti poskytovania sociálnych služieb úzko nadväzuje na socio-demografickú analýzu a predstavuje neoddeliteľnú súčasť komunitného plánu, pretože iba na základe monitoringu súčasnej situácie je možné identifikovať silné a slabé stránky samosprávy v oblasti poskytovania sociálnych služieb a navrhnúť konkrétne možnosti ich budúceho rozvoja. V rámci nasledujúcej textovej časti preto popisujeme aktuálny stav sociálnej starostlivosti vo vzťahu k jednotlivým cieľovým skupinám, ktoré sme bližšie špecifikovali v predchádzajúcej kapitole.

Podmienkou poskytovania sociálnej služby v Zariadeniach pre fyzické osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek a podmienkou poskytovanie terénnej opatrovateľskej služby je právoplatné rozhodnutie o odkázanosti na túto službu. Rozhodnutie sa vydáva na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby s trvalým pobytom v obci. Predpokladom vydania rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu je posudková činnosť, ktorou je lekárska posudková činnosť a sociálna posudková činnosť.

Zariadenie pre seniorov a denný stacionár

Zariadenie pre seniorov a denný stacionár v Kolárove poskytuje svoje služby seniorom už vyše dve desaťročia. Zriaďovateľom je mesto. Sociálne zariadenie zabezpečuje **celoročnú komplexnú sociálnu starostlivosť pre 80 odkázaných seniorov**. Pre klientov sú k dispozícii jedno, resp. dvojposteľové izby v štvorpodlažnej budove a teda ide o pobytovú formu. Komplexné sociálne služby zahŕňajú najmä ubytovanie, celodenné stravovanie, a to racionálnu stravu v rozsahu 5 jedál denne a diabetickú stravu v rozsahu 6 jedál denne, upratovanie, pranie, sociálne terapie a rehabilitáciu, fyzioterapiu, zdravotnú a opatrovateľskú starostlivosť. Zariadenie poskytuje sociálne služby občanom, ktorí dosiahli dôchodkový vek, sú odkázaní na sociálne služby a ich stupeň odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby je najmenej IV.

V zariadení pre seniorov sa podľa § 35 zákona o sociálnych službách poskytuje sociálna služba:

a) fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV, alebo

b) fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.

Ďalej sa v zariadení pre seniorov utvárajú podmienky na úschovu cenných vecí a zabezpečuje sa záujmová činnosť.

V zariadení pre seniorov sa zabezpečuje aj ošetrovateľská starostlivosť, ak neposkytuje zariadenie pre seniorov ošetrovateľskú starostlivosť podľa § 22.

Okrem celoročnej pobytovej sociálnej služby v zariadení pre seniorov poskytuje toto zariadenie záujemcom aj ambulantnú – dennú sociálnu službu v dennom stacionári, a to počas pracovných dní v čase od 7.30 – 15.30. V dennom stacionári je klientom poskytnuté okrem sociálnej rehabilitácie aj bohatý celodenný program, stravovanie v rozsahu 2 jedál (raňajky, obed) a fyzioterapia.

V dennom stacionári sa podľa § 40 zákona o sociálnych službách poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby ak jej stupeň odkázanosti je najmenej III a je odkázaná na sociálnu službu v zariadení len na určitý čas počas dňa.

(2) V dennom stacionári sa

a) poskytuje

1. pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby,
2. sociálne poradenstvo,
3. sociálna rehabilitácia,
4. stravovanie,

b) zabezpečuje

1. rozvoj pracovných zručností,
2. záujmová činnosť.

Súčasťou zariadenia pre seniorov je jedáleň ako samostatná sociálna služba. Má kapacitu pre 50 ľudí a poskytuje aj donášku jedla do domácností.

Adresa zariadenia pre seniorov je na Partizánskej ulici 15 – 17, 946 03 Kolárovo.

Opatrovateľská služba

Opatrovateľskú službu poskytuje mesto osobám nachádzajúcim sa v nepriaznivej sociálnej situácii z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia či nepriaznivého zdravotného stavu.

Podľa §41 opatrovateľská služba je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II , alebo je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4 zákona o sociálnych službách.

Opatrovateľskou službou sa poskytujú úkony podľa prílohy č. 4. Rozsah úkonov na základe sociálnej posudkovej činnosti určuje obec v hodinách alebo podľa jednotlivých úkonov podľa prílohy č. 4 zákona. Minimálny rozsah úkonov sebaobsluhy nesmie byť nižší, ako je minimálny rozsah zodpovedajúci stupňu odkázanosti fyzickej osoby posúdený podľa prílohy č. 3 zákona, ak sa poskytovateľ sociálnej služby s prijímateľom sociálnej služby na návrh prijímateľa sociálnej služby nedohodne inak v zmluve o poskytovaní sociálnej služby.

Opatrovateľská služba sa poskytuje na dobu počas splnenia podmienok trvania nároku na tento druh sociálnej služby. Poskytuje sa terénnou formou v prirodzenom domácom prostredí, v mieste trvalého pobytu fyzickej osoby v obci, len v pracovných dňoch a v pracovnom čase. Výkon opatrovateľskej služby zabezpečujú poverené zamestnankyne (opatrovateľky), s ktorými má mesto uzatvorenú pracovnú zmluvu. Opatrovateľskú službu nemožno poskytovať fyzickej osobe:

- ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba,
- ktorá je opatrovaná fyzickou osobou, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie,
- ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu,
- ktorej je nariadená karanténa pre podozrenie z nákazy prenosnou chorobou a pri ochorení touto nákazou.

Úhrada za opatrovateľskú službu sa za kalendárny mesiac určí podľa rozsahu poskytovaných úkonov a zodpovedajúcej sumy za stanovený:

- úkon sebaobsluhy,
- úkonov starostlivosti o domácnosť,
- základných sociálnych aktivít,
- a dohľad pri všetkých úkonoch.

Zariadenie pre seniorov od roku 2014 poskytuje aj terénnu formu opatrovateľskej služby pre 24 klientov, ktorý sú odkázaný na pomoc inej fyzickej osoby. Strategickým cieľom mesta, udržať túto formu sociálnej pomoci, služby. Mesto poskytuje túto službu pre 6 klientov.

Denné centrum

Osobám, ktoré dovŕšili dôchodkový vek (ale aj fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, rodičovi s dieťaťom alebo starému rodičovi s vnúčatami) môže byť poskytnutá podporná sociálna služba

denného centra ambulantnou formou. V dennom centre sa poskytuje najmä poradenstvo a záujmová činnosť, pričom ide o zariadenie pre fyzické osoby s trvalým pobytom v obci s celoročnou prevádzkou.

Poslaním denného centra je:

- podnecovať aktivity osôb, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, rodičov s dieťaťom, alebo starých rodičov s vnúčatami, začleňovať ich do života spoločnosti a napomáhať pri primeranom kultúrno-spoločenskom uplatnení a realizácii osobných záľub,
- poskytovať niektoré služby, ako napr. občerstvenie,
- zapájať členov centra do aktivít záujmových krúžkov (napr. vyšívanie, paličkovanie, háčkovanie, ale aj cvičenie, spoločenské hry, a pod.),
- organizovať návštevu kultúrnych podujatí, prednášky k aktuálnym problémom, diskusné stretnutia, v spolupráci s mestom Kolárovo pripravovať, realizovať zájazdy, vychádzky, tanečné zábavy, návštevy divadelných a filmových predstavení, pre jubilujúcich členov centra zabezpečovať spoločenské posedenia a stretnutia,
- pomáhať pri ochrane životného prostredia, poriadku a čistoty v okolí centra, organizovať separovaný zber papiera a iných druhotných surovín,
- navštevovať chorých členov centra a napomáhať im v ťažkej životnej situácii,
- umožniť sledovať televízne vysielanie, prístup k výpočtovej technike, ako aj k dennej tlači a časopisom.

V dennom centre sa podľa zákona § 56 zákona č 448/ 2008 Z.z. poskytuje sociálna služba počas dňa fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek.

V dennom centre sa poskytuje najmä sociálne poradenstvo a zabezpečuje sa záujmová činnosť. Denné centrum – Klub dôchodcov v podmienkach mesta Kolárovo navštevuje značný počet vekovo pokročilých osôb (do 300), záujmové činnosti denne navštevuje približne 30 — 40 dôchodcov.

Adresa zariadenia: Kolárovo, ul. Dlhá č. 29

Poskytovanie nevyhnutného ošatenia a obuvi

Mesto Kolárovo v rámci poskytovania sociálnych služieb vykonáva aj poskytovanie nevyhnutného ošatenia a obuvi pre odkázaných občanov mesta.

Súkromní poskytovatelia sociálnych služieb – Domov dôchodcov Malý Dunaj

Domov dôchodcov Malý Dunaj funguje ako zariadenie pre seniorov pobytovou formou. Jedno- a dvojlôžkové izby sú vybavené základným nábytkom, sociálnym zariadením, kúpeľňou a malým kuchynským kútikom. V izbách je k dispozícii sesterská signalizácia, protipožiarne zariadenie a káblová televízia.

Klienti majú k dispozícii profesionálne služby. Medzi ne spadá zaškolený personál, lekárska starostlivosť, dozor zdravotných sestier, opatrovateľská starostlivosť, rehabilitácia a zabezpečenie racionálneho stravovania špecifickej kuchyne južného Slovenska, v rozsahu 5 jedál denne a diabetickú stravu v rozsahu 6 jedál denne, upratovanie, pranie. Zariadenie poskytuje sociálne služby občanom, ktorí dosiahli dôchodkový vek, sú odkázaní na sociálne služby a ich stupeň odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby je najmenej IV.

Adresa zariadenia: Krížna 8/A, 946 03 Kolárovo

Zdravotníctvo

Zoznam lekárov v meste Kolárovo:

Lekár	Zameranie	Adresa
MUDr. Baláži Vladimír	Lekár pre dospelých	Kostolné námestie 4, 946 03 Kolárovo
MUDr. Baruszová Henrieta	Lekár pre dospelých	Kostolné námestie 4, 946 03 Kolárovo
MUDr. Benkóczka Edita	Lekár pre deti a dorast	Kostolné námestie 4, 946 03 Kolárovo
MUDr. Fekete Karol	Stomatológ	Kostolné námestie 4, 946 03 Kolárovo
MUDr. Bardiovská Zuzana	Stomatológ	Kostolné námestie 4, 946 03 Kolárovo
MUDr. Prekopová Eva	Diabetologička	Kostolné námestie 4, 946 03 Kolárovo
MUDr. Ľubomíra Lodesová	Oftalmologička	Kostolné námestie 4, 946 03 Kolárovo
MUDr. Barusz Ernest	Internista	Kostolné námestie 4, 946 03 Kolárovo
MUDr. Csizmadiová Lívia	Fyziater, balneológ	Kostolné námestie 4, 946 03 Kolárovo

MUDr. Brányik Karol, PhD.	Gynekológ	Kostolné námestie 4, 946 03 Kolárovo
MUDr. Šebová Anna	Dermatovenerologička	Kostolné námestie 4, 946 03 Kolárovo
MDDr. Švecová Kristína	Stomatologička	Kostolné námestie 4, 946 03 Kolárovo
Švecová Karolína	Dentálna hygienička	Kostolné námestie 4, 946 03 Kolárovo

*Tab. č. 9 Zoznam lekárov v Zdravotnom stredisku, Kostolné námestie č. 4
Kolárovo*

Väčšinu lekárov nájdú občania v zdravotnom stredisku na Kostolnom námestí. Chirurgický komplex /chirurgická ambulancia, RTG pracovisko, jednodňová chirurgia/ prevádzkuje MEDCHIR, s.r.o. sa nachádza sa v polyfunkčnej budove na ulici Krížna 8, Kolárovo. Okrem polikliniky sa v meste tiež nachádza 5 lekární. Nemocnica sa v meste nenachádza.

Sociálne byty

Mesto Kolárovo za účelom zabezpečenia vhodného bývania pre obyvateľov mesta zo sociálne znevýhodneného prostredia má v súčasnosti k dispozícii dva bytové domy: nájomné byty – štandard – 24 bytových jednotiek na adrese Radnótiho 40, 42, Kolárovo a 12 bytových jednotiek nižšieho štandardu na adrese Osada Danko Pistu, Kolárovo.

Mesto Kolárovo má platné všeobecne záväzné nariadenie, ktoré upravuje podmienky pridelenia a prenájmania bytov a rodinných domov, resp. ostatných bytových priestorov určených na bývanie. V zmysle všeobecne záväzného nariadenia mesto zoznam žiadostí o voľný nájomný byt neeviduje. Voľný nájomný byt je zverejnený na úradnej tabuli a na webovej stránke mesta, na základe ktorého sa podávajú žiadosti o pridelenie voľného nájomného bytu. Posúdenie žiadostí vykonáva Komisia sociálna, bytová a zdravotná pri Mestskom zastupiteľstve v Kolárove. Tá predloží návrh na pridelenie voľného nájomného bytu na schválenie mestskému zastupiteľstvu. Počet nevybavených žiadostí o voľné nájomné byty sociálneho charakteru je cca 10 – 12 za jeden rok.

SWOT analýza

Na základe vyššie uvedeného popisu súčasnej situácie je možné zostaviť tzv. SWOT analýzu, ktorá sumarizuje **silné a slabé stránky** mesta Kolárovo v oblasti poskytovania sociálnych služieb a identifikuje tiež **príležitosti a ohrozenia** vplývajúce na jeho rozvoj. Prehľad uvedených atribútov zachytáva nasledujúca tabuľka.

Silné stránky	Slabé stránky
- rozvíjajúce sa inštitúcie na báze partnerstva v oblasti záujmových združení, nadácií a iných organizácií mimovládneho sektora - pestrá štruktúra škôl - aktivity školských zariadení (MŠ, ZŠ, ZUŠ, CVC) - poskytovanie sociálnej starostlivosti mestom (kluby a jedáleň pre seniorov, opatrovateľská služba) - prítomnosť sociálnych zariadení a služieb - prítomnosť zdravotníckych zariadení a služieb - záujem väčšiny nezamestnaných nájsť si prácu - potenciál nových zdrojov zamestnanosti v sektore služieb a priemyslu - dobrá spolupráca mestského zastupiteľstva s tretím sektorom, podnikateľmi a ostatnými aktérmi lokálneho života (organizácie, inštitúcie, školské zariadenia atď.) - vysoká angažovanosť mesta o spoluprácu s ďalšími mestami v riešení spoločných problémov - dobre fungujúce informovanie obyvateľov mesta o dianí,	- vysoká miera úmrtnosti obyvateľstva - nízka miera natality obyvateľstva - priemerný výskyt civilizačných ochorení - v marginalizovanej rómskej komunite - nízka životná a vzdelanostná úroveň - neuplatnenie mladých Rómov na trhu práce, ťažkosti pri vstupe do života, hrozba opätovného stiahnutia komunitou - nedostatočná previazanosť medzi vzdelávacou sústavou a trhom práce - prehlbovanie sociálnych rozdielov obyvateľstva - vysoký podiel marginálnych skupín - nízka úroveň priemernej mzdy

udalostiach v meste a jeho mikropriestore vysoká aktivita spolkov, zborov, súborov, záujmových združení a organizácií formujúcich kultúrny život	
Príležitosti	Ohrozenia
- podpora a rozvoj informovanosti obyvateľov - rozšírenie spolupráce samosprávy so súkromným sektorom - možnosť využitia externých zdrojov financovania - prehlbovanie partnerskej spolupráce všetkých subjektov štátnej správy, samosprávy a neziskových organizácií zainteresovaných do aktivít v oblasti sociálnych služieb - zlepšenie štandardu školských, sociálnych a zdravotníckych zariadení – rekonštrukcia týchto zariadení - budúce smerovanie politík EÚ do oblasti rozvoja celoživotného vzdelávania - rozvoj informačných technológií – lepší prístup k informáciám (poradenstvo, vzdelanie, zamestnanie) - finančné prostriedky štátu na rekvalifikáciu nezamestnaných - vytváranie podmienok terénnej sociálnej práce na základe existujúcich skúsenosti poskytnutia takéhoto druhu sociálnej služby mestom v minulosti	- nedostatok finančných prostriedkov na realizovanie vytýčených zámerov z rozpočtu mesta v plnom rozsahu - výrazný pokles pôrodnosti, postupné starnutie obyvateľov - odchod kvalifikovanej pracovnej sily z mesta - zle uskutočnená reforma financovania školstva, zdravotníctva a verejnej správy - zatváranie školských, sociálnych a zdravotníckych zariadení - zníženie kúpyschopnosti občanov v oblasti služieb, vzdelania - rast nezamestnanosti a prehlbovanie problémov trhu práce - odchod mladých a vzdelaných ľudí z mesta z dôvodu chýbajúcich perspektív v Kolárove a následné narušenie rodinných vzťahov - pasívne zotrvávanie niektorých nezamestnaných v sociálnej sieti - prehlbovanie štrukturálnych rozdielov medzi dopytom a ponukou práce - d'alší rast marginalizácie, vytlačanie čoraz väčšieho počtu

	Ľudí z trhu práce a prehĺbenie sociálnej exklúzie
--	---

Tab. č. 10 SWOT analýza. Zdroj: Vlastné spracovanie, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Kolárovo 2015-2020

Výsledky verejného prieskumu

S cieľom spracovať Komunitný plán sociálnych služieb mesta Kolárovo na roky 2018 – 2022 tak, aby čo najlepšie zachytával reálnu situáciu v oblasti poskytovania sociálnych služieb a tiež potreby cieľových skupín komunitného plánovania, vyzvala samospráva obyvateľov mesta a organizácie pôsobiace v meste vyjadriť svoju spokojnosť s dostupnosťou, sortimentom a kvalitou sociálnych služieb poskytovaných na území mesta, vďaka čomu samospráva získala cennú informačnú bázu pre potreby komunitného plánovania.

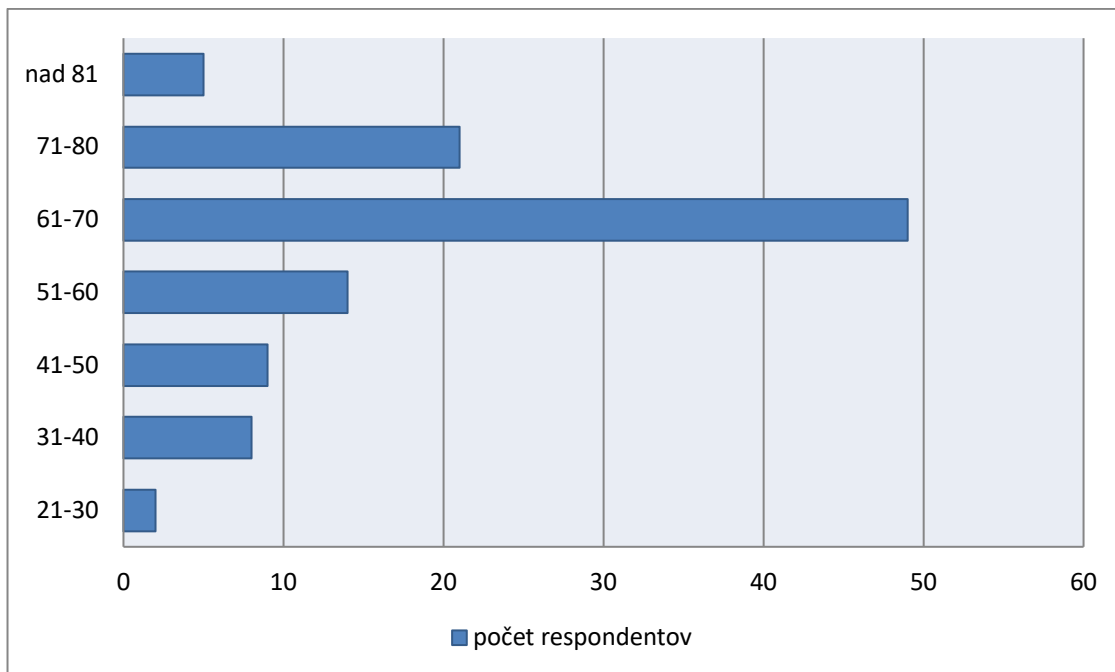
Obyvatelia mesta ako aj organizácie pôsobiace v meste mali od 2. do 13. októbra 2017 možnosť zapojiť sa do **dotazníkového prieskumu** monitorujúceho jednak súčasný stav sociálnych služieb dostupných obyvateľom a potreby obyvateľov, ale tiež predstavy obyvateľov a organizácií o tom, ako by sa mali sociálne služby na území mesta v budúcnosti vyvíjať.

Prieskum realizovalo mesto pomocou printových dotazníkov. O možnosti zapojiť sa do prieskumu informovalo mesto verejnosť na svojej webovej stránke a distribúciou dotazníkov do poštových schránok. Možnosť vyplniť dotazník mali obyvatelia aj na mestskom úrade. **Do dotazníkového prieskumu sa zapojilo 108 obyvateľov a 1 organizácia.**

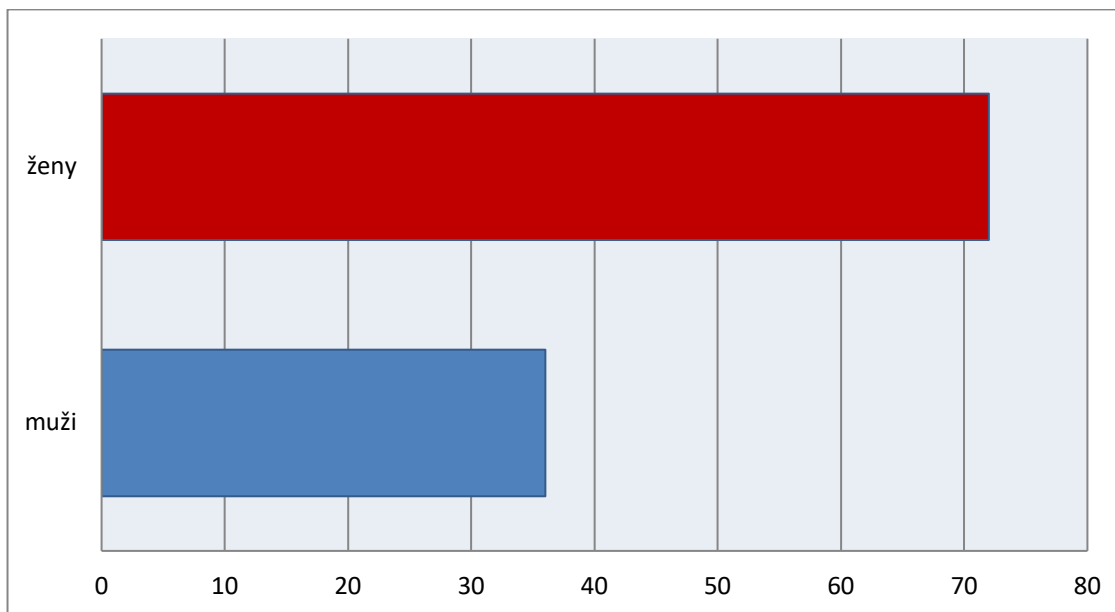
Výsledky prieskumu – obyvatelia

Do prieskumu na účely zostavenia komunitného plánu sa zapojilo 72 žien a 36 mužov. Najviac respondentov bolo vo veku 61 – 70 rokov (takmer polovica) a vo veku 71 – 80 rokov (takmer pätina respondentov). Najviac respondentov malo v čase zapojenia sa do prieskumu najvyššie dosiahnuté vzdelanie stredoškolské s maturitou a to vyše 36 %. Najvyššie dosiahnuté vzdelanie vysokoškolské malo 22 % z celkového

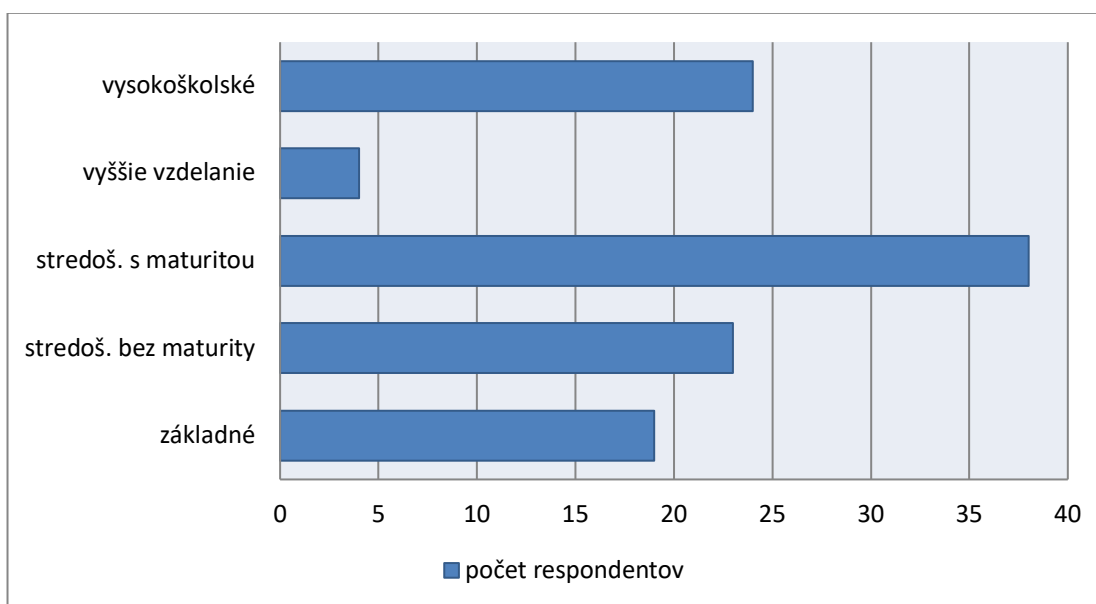
počtu respondentov, 21 % respondentov dosiahlo stredoškolské vzdelanie bez maturity a takmer 18 % základné vzdelanie.

Graf č. 18: Vekové zloženie respondentov

Graf č. 19: Pohlavné zloženie respondentov

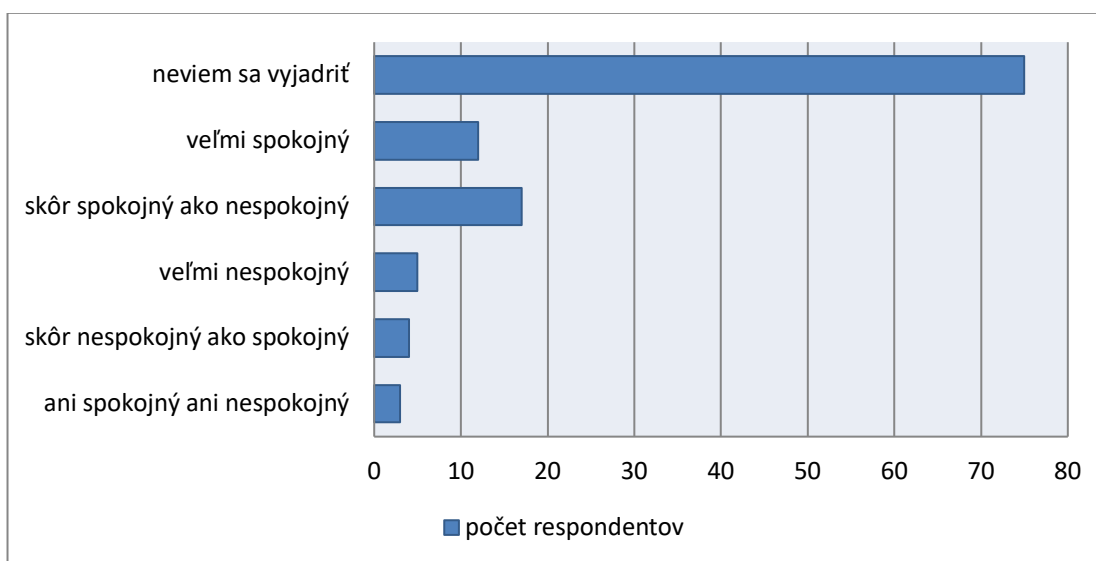

Graf č. 20: Najvyššie dosiahnuté vzdelanie respondentov

Na otázku: „Ak by ste potrebovali získať informácie o niektorej zo sociálnych služieb poskytovaných v meste, na koho by ste sa obrátili?“ obyvatelia mesta označovali najčastejšie odpoveď „Kontaktujem mestský úrad“ (55,6 % opýtaných). Druhá najčastejšia odpoveď bola „Skontaktujem sa s organizáciou, o ktorej viem, že tieto služby poskytuje“. Túto možnosť zaškrtilo 30,6 % respondentov. Respondenti, ktorí ako jednu z možností uviedli obrátenie sa na človeka, ktorý má podobnú skúsenosť, predstavovali 13 % a respondenti, ktorí uviedli vyhľadanie pomoci u rodiny a priateľov, tvorili 17,6 %. Len 12 % respondentov by pomoc vyhľadalo na internete.

Z opýtaných respondentov až 80,6 % nevyužíva žiadnu sociálnu službu. Medzi najčastejšími sociálnymi službami, ktoré respondenti využívali, boli napríklad sociálne poradenstvo (11,1 %), stravovanie sa v jedálni (8,3 %), denný stacionár (4,6 %), prepravná služba (3,7 %), sociálna výdajňa potravín (4,6 %), opatrovateľská služba (2,8 %), denné centrum (2,8 %), služby pracovne (1,9 %), zariadenie pre seniorov (1,9 %).

Pri otázke o spokojnosti so sociálnymi službami sa až 62 % respondentov nevedelo k problematike vyjadriť. Táto časť respondentov uvádzala ako najčastejší dôvod neskúsenosť s danými službami. Respondenti, ktorí boli so službou viac spokojní ako nespokojní alebo veľmi spokojní, tvorili 26 % z opýtaných. Len 8 % respondentov bolo so službou viac nespokojných ako spokojných alebo veľmi nespokojných.

Graf č. 21: Spokojnosť so sociálnymi službami

Súčasťou prieskumu boli aj otvorené otázky, v rámci ktorých mohli respondenti viac rozpísať svoje pripomienky a predstavy o sociálnych službách a súvisiacich oblastiach. Medzi návrhmi sa objavili napríklad požiadavky na zlepšenie pomoci starým ľuďom, ľuďom bez domova, slobodným mamičkám a rodinám v núdzi, zriadenie krátkodobej opatrovateľskej služby, zlepšenie kontroly sociálnych zariadení a poriadok pri sociálnych bytoch, výťahy v zdravotníckych centrách, pomoc chorým deťom, zriadenie školského autobusu a posilnenie MHD a lepšia bezbariérovosť mesta. Pripomienky boli zamerané na viaceré cieľové skupiny a respondenti sa dopytovali po všetkých formách sociálnych služieb. Viaceré doplnujúce návrhy neboli v kompetencii komunitného plánu mesta.

Výsledky prieskumu – organizácie

Do dotazníkového prieskumu sa spomedzi organizácií/združení zapojilo Zariadenie pre seniorov a DS Kolárovo. Zariadenie považuje poskytovanie sociálnych služieb v meste za dostatočné. Považuje za nevyhnutné, aby sa mu dostávala podpora mesta. Podľa zaradenia pre seniorov a DS v meste chýba nocľaháreň a útulok.

Vyhodnotenie plnenia predchádzajúceho KPSS

Členovia Komisie sociálnej, bytovej a zdravotnej pri Mestskom zastupiteľstve v Kolárove vyhodnotili v auguste 2017 plnenie jednotlivých priorít Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Kolárovo na obdobie rokov 2011 – 2015. Nižšie v texte uvádzame jednotlivé priority rozvoja sociálnej oblasti a k nim informáciu, do akej miery boli tieto priority naplnené.

Zámer č. 1: Rekonštrukcia budovy Zariadenie pre seniorov a denný stacionár

Predpokladaný termín realizácie: 2011 – 2012

Garant: Mesto Kolárovo

Predpokladané náklady: 87 790 EUR

Zdroj financovania: Nenávratný finančný príspevok + vlastné zdroje

Plnenie: **Zrealizovaný**

Poznámka: Pri rekonštrukcií boli vymenené okná a tepelná izolácia budovy na severnej strane. Absentuje tepelná izolácia na ostatných stenách budovy.

Zámer č. 2: Získať odkázaných občanov na umiestnenie do denného stacionára

Predpokladaný termín realizácie: Priebežne

Garant: Mesto Kolárovo

Predpokladané náklady: 22 627 EUR

Zdroj financovania: Nenávratný finančný príspevok + vlastné zdroje

Plnenie: **Zrealizovaný**

Poznámka: Na prevádzkovanie denného stacionára predstavuje výška štátnej dotácie ročne 44.160,- eur a vlastné príjmy približne 7.800,- eur. Kapacita denného stacionára je 20 ľudí.

Zámer č. 3: Rozvoj terénnej opatrovateľskej služby v domácnosti

Predpokladaný termín realizácie: 2011 – 2015

Garant: Mesto Kolárovo

Predpokladané náklady: 105 450 EUR

Zdroj financovania: Vlastné zdroje

Plnenie: **Zrealizovaný**

Poznámka: Mesto medzi rokmi 2011 až 2015 zabezpečovalo terénnu formu opatrovateľskej služby priamo. To znamená, že opatrovatelia mali pracovnú zmluvu uzatvorenú z mestom. V roku 2011 sa poskytovala pomoc 23 odkázaným klientom. Finančné prostriedky na mzdové náklady opatrovateľov zabezpečilo mesto z vlastných zdrojov. V ďalších rokoch sa počet klientov postupne znížil a v roku 2014 a 2015 mesto zabezpečilo túto formu sociálnej služby cez národný projekt pre 11 klientov, Finančné prostriedky na mzdové náklady boli zabezpečené z štátnej dotácie a z vlastných zdrojov mesta. Od roku 2016 bola opatrovateľská služba zabezpečená hlavne cez Zariadenie pre seniorov a denný stacionár, no v súčasnosti mesto poskytuje službu priamo 6 odkázaným z vlastných zdrojov.

Zariadenie pre seniorov a denný stacionár od roku 2014 rozšírilo svoju činnosť o poskytnutie terénnej formy opatrovateľskej služby, čo sa postupne rozvíjalo a v súčasnosti sa poskytuje táto služba 29 odkázaným klientom. Opatrovateľská služba zo strany Zariadenia pre seniorov je zabezpečená cez Implementačnú agentúru MPaSV SR a mesto poskytuje zariadeniu dotáciu na túto činnosť vo výške cca 13% celkových nákladov.

Zámer č. 4: Kúpa špecializovaného motorového vozidla na roznášanie stravy

Predpokladaný termín realizácie: 2012 – 2013

Garant: Mesto Kolárovo

Predpokladané náklady: 19 916 EUR

Zdroj financovania: Nenávratný finančný príspevok + vlastné zdroje

Plnenie: **Zrealizovaný**

Poznámka: Mesto kúpilo špecializované motorové vozidlo na roznášanie stravy koncom roka 2013 s celkovými nákladmi 12.960,- €. V roku 2016 mesto kúpilo ešte jedno špecializované vozidlo za celkovú cenu 16.424,- €, ktoré je prevažne využívané na roznášanie stravy do školských zariadení.

Zámer č. 5: Vybudovať nocľaháreň

Predpokladaný termín realizácie: 2011 – 2013

Garant: Mesto Kolárovo

Predpokladané náklady: 99 581 EUR

Zdroj financovania: Nenávratný finančný príspevok + vlastné zdroje

Plnenie: **Nezrealizovaný**

Poznámka: Mesto plánuje zámer zrealizovať v rámci aktuálneho obdobia.

Zámer č. 6: Denné centrum (klub dôchodcov) – Rekonštrukcia budovy: Výmena okien, strechy a zateplenie budovy

Predpokladaný termín realizácie: 2011

Garant: Mesto Kolárovo

Predpokladané náklady: 13 000 EUR

Zdroj financovania: Nenávratný finančný príspevok + vlastné zdroje

Plnenie: **Zrealizovaný**

Poznámka: Skutočné náklady na rekonštrukciu činili 11.038,- €

Zámer č. 7: Vybudovanie nájomných bytov nižšieho štandardu – 12 b. j.

Predpokladaný termín realizácie: 2015

Garant: Mesto Kolárovo

Predpokladané náklady: 995 818 EUR

Zdroj financovania: Nenávratný finančný príspevok + vlastné zdroje

Plnenie: **Nezrealizovaný**

Poznámka: Mesto plánuje zámer zrealizovať v rámci aktuálneho obdobia.

Zámer č. 8: Realizácia projektu na 3 terénnych sociálnych pracovníkov

Predpokladaný termín realizácie: 2011

Garant: Mesto Kolárovo

Predpokladané náklady: 59 680 EUR

Zdroj financovania: Nenávratný finančný príspevok + vlastné zdroje

Plnenie: **Zrealizovaný**

Poznámka: Mesto realizoval projekt s názvom „Terénna sociálna práca v meste Kolárovo“ cez operačný program „Zamestnanosť a sociálna inklúzia v rokoch 2012 a 2013“. Terénnu sociálnu prácu uskutočňovali 3 terénni sociálni pracovníci, ktorí v priebehu projektu zorganizovali prednášky, jarné a jesenné upratovacie práce v lokalite obývanej marginalizovanou skupinou obyvateľstva, realizovali akcie na

systematické udržanie čistoty a poriadku, zorganizovali rodičovské združenia na školách s cieľom zabezpečenia školskej dochádzky, mapovali sociálne znevýhodnené rodiny a aj občanov, poskytovali pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov. Projekt prebiehal úspešne. Spoliehajúc na dobré skúsenosti realizácie projektu mesto plánuje dlhodobo zaviesť terénnu sociálnu prácu.

STRATEGICKÁ ČASŤ

Východiskom pre spracovanie tejto časti komunitného plánu sa stali rôzne strategické dokumenty, realizovaný dotazníkový prieskum ako aj stretnutia Komisie sociálnej, bytovej a zdravotnej pri Mestskom zastupiteľstve v Kolárove.

Zo **strategických dokumentov** boli smerodajné predovšetkým:

- aktuálny Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Kolárovo na roky 2016 – 2020,
- vyhodnotenie plnenia predchádzajúceho Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Kolárovo za obdobie 2011 – 2015 a
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020.

Cieľom **Národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020** je pozitívne ovplyvniť rozvoj sociálnych služieb v Slovenskej republike cestou formulovania základných priorít rozvoja, predpokladov na ich dosiahnutie a merateľných ukazovateľov na posudzovanie ich splnenia. Špecifickým cieľom Národných priorít rozvoja sociálnych služieb je:

- zabezpečiť realizáciu práva občana na poskytovanie sociálnej služby so zohľadnením ľudsko-právneho a nediskriminačného prístupu a dôrazom na rešpektovanie ľudskej dôstojnosti,
- zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín a komunity,
- zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby v segregovaných lokalitách s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- zvýšiť dostupnosť komunitných sociálnych služieb s dôrazom na rozvoj sociálnych služieb pre rodinu, ktorá sa stará o svojho člena, odkázaného na pomoc inej osoby pri sebaobsluhe,
- deinštitucionalizovať sociálne služby,
- presadiť princíp integrovanej dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti,
- zaviesť systém zabezpečenia a hodnotenia podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Predpokladá sa, že národné priority si následne nižšie územné jednotky (kraje, mestá, obce, mestské časti) rozpracujú vo svojich koncepčných a plánovacích dokumentoch. Na základe dôslednej analýzy stavu poskytovaných sociálnych služieb a požiadaviek ich prijímateľov a pri zohľadnení Národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020 si mesto Kolárovo stanovilo na najbližšie obdobie tieto **strategické ciele – priority rozvoja oblasti sociálnych služieb**:

1. Vybudovanie komunitného centra
2. Vybudovanie útulku
3. Vybudovanie zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa
4. Vybudovanie nájomných bytov pre mladé rodiny – 12 bytových jednotiek
5. Vybudovanie 6 nájomných nízkoenergetických bytových jednotiek pre vekovo pokročilú vrstvu obyvateľstva
6. Vytvorenie samostatného oddelenia: Oddelenie sociálnej starostlivosti a bytovej politiky
7. Zavedenie terénnej sociálnej práce
8. Realizácia projektu na zriadenie nového celoročného pobytového sociálneho zariadenia
9. Rekonštrukcia budovy Zariadenie pre seniorov a denný stacionár (tepelná izolácia budova, využitie technológií na úsporu energií)

Víziou mesta Kolárovo je realizáciou vyššie uvedených strategických zámerov skvalitniť a rozšíriť sociálne služby poskytované na území mesta v zmysle platnej legislatívy. Jednotlivé zámery bližšie rozpracovávame v nasledujúcej tabuľkovej časti.

Zámer č. 1: Vybudovanie komunitného centra	
Realizátor	Mesto Kolárovo
Začatie a ukončenie projektu (od – do)	2018 – 2022
Stav projektu pred realizáciou	Absencia komunitného centra
Cieľ projektu	Vybudovať komunitného centrum, kde sa budú poskytovať všetky sociálne služby s potrebným množstvom zamestnancov. Bude tu poskytovaná ambulantná a terénna forma sociálnej služby prostredníctvom terénneho programu. V komunitnom centre sa fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii 1. poskytuje - základné sociálne poradenstvo, - pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, - pomoc pri príprave na školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia, 2. vykonáva sa preventívna aktivita, 3. zabezpečuje sa záujmová činnosť. V komunitnom centre sa vykonáva komunitná práca a komunitná rehabilitácia.

Výstupy	Vybudované komunitné centrum podľa § 24d zákona o sociálnych službách s kapacitou do 20 osôb.	
Užívatelia	Komunitné centrum bude zamerané hlavne na marginalizované komunity.	
Indikátory monitoringu	Vybudovaná plocha zariadenia 150 m ² , kapacita zariadenia 20 osôb, počet zamestnancov poskytujúcich opatrovateľskú službu 3, počet užívateľov sociálnej starostlivosti v zariadení komunitného centra – 20 osôb.	
Zmluvné podmienky	Budú konkretizované po ukončení procesu verejného obstarávania.	
Riziká	Nedostatok finančných prostriedkov na zrealizovanie zámeru, kvalita dodávateľa stavebných prác, odborná spôsobilosť zamestnancov zariadenia.	
Poznámky	Projekt bude financovaný z veľkej časti z EÚ fondov (85 %), ale aj štátneho rozpočtu (10 %) a vlastných zdrojov mesta (5 %), alebo celý projekt bude financovaný z vlastných zdrojov	
Financovanie projektu		
Druh výdavku	Termín (rok)	Náklady spolu (eur)
Realizácia projektu	2018 – 2022	60 000
Spolu	60 000,00 €	

Zámer č. 2: Vybudovanie útulku	
Realizátor	Mesto Kolárovo
Začatie a ukončenie projektu (od – do)	2020 – 2022
Stav projektu pred realizáciou	Absencia útulku
Cieľ projektu	Vybudovanie útulku pobytovou a ambulantnou formou, ktorý bude poskytovať ľuďom v nepriaznivej situácii: 1. ubytovanie na určitý čas, 2. sociálne poradenstvo, 3. pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, 4. nevyhnutné ošatenie a obuv. Zabezpečí rozvoj pracovných zručností a bude vytvárať podmienky na: 1. prípravu stravy, výdaj stravy alebo výdaj potravín, 2. vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny, 3. upratovanie, 4. pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva, 5. záujmovú činnosť.
Výstupy	Vybudované útulku podľa § 26 zákona o sociálnych službách pre cca 2 rodiny – resp. 10 osôb
Užívatelia	Útulok budú môcť využívať všetci obyvatelia v nepriaznivej situácii po splnení zákonných podmienok.
Indikátory monitoringu	Vybudovaná plocha zariadenia 150 m ² , kapacita zariadenia 10 osôb, počet zamestnancov 2, počet užívateľov sociálnej starostlivosti v zariadení útulku do 10 osôb.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MESTA KOLÁROVO 2018 – 2023

Zmluvné podmienky	Budú konkretizované po ukončení procesu verejného obstarávania.	
Riziká	Nedostatok finančných prostriedkov na zrealizovanie zámeru, kvalita dodávateľa stavebných prác, odborná spôsobilosť zamestnancov zariadenia.	
Poznámky	Projekt bude financovaný z veľkej časti z EÚ fondov (85 %), ale aj štátneho rozpočtu (10 %) a vlastných zdrojov mesta (5 %), alebo celý projekt bude financovaný z vlastných zdrojov	
Financovanie projektu		
Druh výdavku	Termín (rok)	Náklady spolu (eur)
Realizácia projektu	2020 – 2022	60 000
Spolu	60 000.00 €	

Zámer č. 3: Vybudovanie zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa		
Realizátor	Mesto Kolárovo	
Začatie a ukončenie projektu (od – do)	2020 – 2022	
Stav projektu pred realizáciou	Absencia zariadenia tohto typu.	
Cieľ projektu	Vybudovanie zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa. V zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa sa budú poskytovať služby (ambulantná a pobytová forma): a) bežné úkony starostlivosti o dieťa, b) stravovanie, c) výchova.	
Výstupy	Vybudované zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa podľa § 32b zákona o sociálnych službách pre cca 20 detí.	
Užívatelia	Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa môžu využívať rodičia alebo fyzické osoby, ktoré majú dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu.	
Indikátory monitoringu	Vybudovaná plocha zariadenia 350 m ² , kapacita zariadenia 20 detí, počet zamestnancov 3, počet užívateľov zariadenia do 20 detí.	
Zmluvné podmienky	Budú konkretizované po ukončení procesu verejného obstarávania.	
Riziká	Nedostatok finančných prostriedkov na zrealizovanie zámeru, kvalita dodávateľa, odborná spôsobilosť zamestnancov zariadenia.	
Poznámky	Projekt bude financovaný z vlastných zdrojov (rozpočet mesta), príp. zo štátneho rozpočtu	
Financovanie projektu		
Druh výdavku	Termín (rok)	Náklady spolu (eur)
Realizácia projektu	2020 – 2022	20 000
Spolu	20 000,00 €	

Zámer č. 4: Vybudovanie 12 nájomných bytov nižšieho štandardu

Realizátor	Mesto Kolárovo	
Začatie a ukončenie projektu (od – do)	2020 – 2022	
Stav projektu pred realizáciou	Absencia bytových jednotiek tohto typu. V súčasnosti mesto eviduje cca 10 – 12 žiadostí o pridelenie nájomného bytu sociálne znevýhodnených rodín.	
Cieľ projektu	Vybudovanie nájomných bytov nižšieho štandardu s 12 bytovými jednotkami. Mesto má vhodný pozemok na výstavbu projektu a preto naplní dopyt po tomto type ubytovania. Pôjde o pobytovú formu sociálnej služby.	
Výstupy	Vybudovanie nájomných bytov nižšieho štandardu s 12 bytovými jednotkami.	
Užívatelia	Byty môžu využívať znevýhodnené rodiny a jednotlivci	
Indikátory monitoringu	Vybudovaná plocha bytov 450 m2, počet bytových jednotiek 12, kapacita bytov – rodina – počet užívateľov nájomných bytov 1 – 5 osôb	
Zmluvné podmienky	Budú konkretizované po ukončení procesu verejného obstarávania.	
Riziká	Nedostatok finančných prostriedkov na zrealizovanie zámeru, kvalita dodávateľa stavebných prác, vandalizmus.	
Poznámky	Projekt bude financovaný zo štátneho rozpočtu, príp. z vlastných zdrojov (rozpočet mesta).	
Financovanie projektu		
Druh výdavku	Termín (rok)	Náklady spolu (eur)
Realizácia projektu	2020 – 2022	550 000
Spolu	550 000,00 €	

Zámer č. 5: Vybudovanie nízko režijných nájomných bytov -18 bytových jednotiek- z toho 12 pre mladé rodiny a 6 bytových jednotiek pre vekovo pokročilú vrstvu obyvateľstva

Realizátor	Mesto Kolárovo	
Začatie a ukončenie projektu (od – do)	2020 – 2022	
Stav projektu pred realizáciou	Vysoký počet nevybavených žiadostí o pridelenie voľného nájomného bytu zo strany mladých rodín a dopyt po nízko režijných bytoch zo strany seniorov	
Cieľ projektu	Vybudovanie nájomných bytov -18 bytové jednotky- z toho 6 bytových jednotiek pre vekovo pokročilú vrstvu obyvateľstva. Mesto má vhodný pozemok na realizáciu projektu a preto naplní dopyt po tomto type ubytovania. Pôjde o pobytovú formu sociálnej služby.	
Výstupy	Vybudovanie 6 bytových jednotiek pre vekovo pokročilú vrstvu obyvateľstva	
Užívatelia	Byty môžu využívať znevýhodnené rodiny a seniori	

Indikátory monitoringu	Vybudovaná plocha bytov 850 m2, počet bytových jednotiek 18, z toho počet bytových jednotiek pre vekovo pokročilú vrstvu obyvateľstva 6.	
Zmluvné podmienky	Budú konkretizované po ukončení procesu verejného obstarávania.	
Riziká	Nedostatok finančných prostriedkov na zrealizovanie zámeru, kvalita dodávateľa stavebných prác, vandalizmus.	
Poznámky	Projekt bude financovaný zo štátneho rozpočtu, príp. z vlastných zdrojov (rozpočet mesta).	
Financovanie projektu		
Druh výdavku	Termín (rok)	Náklady spolu (eur)
Realizácia projektu	2020 – 2022	750 000
Spolu	750 000,00 €	

Zámer č. 6: Vytvorenie samostatného oddelenia: Oddelenie sociálnej starostlivosti a bytovej politiky		
Realizátor	Mesto Kolárovo	
Začatie a ukončenie projektu (od – do)	2018 – 2019	
Stav projektu pred realizáciou	Absencia samostatného oddelenia tohto typu.	
Cieľ projektu	Momentálne existuje na mestskom úrade len Referát sociálnej starostlivosti a opatrovateľskej služby s jedným odborným pracovníkom a Oddelenie sociálnej starostlivosti a bytovej politiky by výrazne napomohlo ku skvalitneniu poskytovania soc. služieb.	
Výstupy	Vytvorenie samostatného oddelenia: Oddelenie sociálnej starostlivosti a bytovej politiky s minimálne dvoma zamestnancami	
Užívatelia	Pre všetkých občanov, ktorí budú potrebovať sociálne služby.	
Indikátory monitoringu	Počet vytvorených nových oddelení 1, počet zamestnancov nového oddelenia (2).	
Zmluvné podmienky	-	
Riziká	Nedostatok finančných prostriedkov na zrealizovanie zámeru, odborná spôsobilosť zamestnancov oddelenia.	
Poznámky	Projekt bude financovaný vlastných zdrojov mesta (mestského rozpočtu).	
Financovanie projektu		
Druh výdavku	Termín (rok)	Náklady spolu (eur)
Realizácia projektu	2018 – 2019	15 000
Spolu	15 000,00 €	

Zámer č. 7: Zavedenie terénnej sociálnej práce		
Realizátor	Mesto Kolárovo	
Začatie a ukončenie projektu (od – do)	2019 – 2022	
Stav projektu pred realizáciou	Absencia terénnych sociálnych pracovníkov	
Cieľ projektu	Zaviest' trvalý systém terénnej sociálnej práce najmä pre marginalizovanú skupinu obyvateľstva a na podporu osôb ohrozených sociálnym vylúčením. (terénna forma sociálnej služby)	
Výstupy	Zavedenie terénnej sociálnej práce podľa § 13 ods. 4) zákona o sociálnych službách. Terénnu formu sociálnej služby možno poskytovať aj prostredníctvom terénnych programov, ktorých cieľom je predchádzať sociálnemu vylúčeniu fyzickej osoby, rodiny a komunity, ktoré sú v nepriaznivej sociálnej situácii. Terénne programy sa vykonávajú odbornými činnosťami alebo ďalšími činnosťami podľa tohto zákona.	
Užívatelia	Terénna sociálna práca bude zameraná hlavne na marginalizované komunity a osoby ohrozené sociálnym vylúčením	
Indikátory monitoringu	Počet zamestnancov poskytujúcich opatrovateľskú službu 2, počet užívateľov sociálnej starostlivosti – občania, ktorí budú potrebovať túto formu sociálnej služby: 50-100	
Zmluvné podmienky	Budú konkretizované po ukončení procesu verejného obstarávania.	
Riziká	Nedostatok finančných prostriedkov na zrealizovanie zámeru, kvalita dodávateľa, odborná spôsobilosť zamestnancov zariadenia.	
Poznámky	Projekt bude financovaný z veľkej časti z EÚ fondov (85 %), ale aj štátneho rozpočtu (10 %) a vlastných zdrojov mesta (5 %), alebo celý projekt bude financovaný z vlastných zdrojov	
Financovanie projektu		
Druh výdavku	Termín (rok)	Náklady spolu (eur)
Realizácia projektu	2019 – 2022	48 000,00
Spolu	48 000,00€	

Zámer č. 8: Realizácia projektu na zriadenie nového celoročného pobytového sociálneho zariadenia (zariadenie pre seniorov alebo zariadenie opatrovateľskej služby)	
Realizátor	Mesto Kolárovo
Začatie a ukončenie projektu (od – do)	2026
Stav projektu pred realizáciou	Absencia zariadenia pre seniorov v mest, dlhodobu neuspokojený dopyt po zariadení tohto typu.
Cieľ projektu	Budovanie zariadení sociálnych služieb v meste. Vytvoriť dostatočné kapacity pre pobytovú formu sociálnej služby v zariadení pre seniorov.

Výstupy	Vybudované zariadenie pre seniorov alebo zariadenie opatrovateľskej služby podľa§ 35 zákona o sociálnych službách a § 36 zákona o sociálnych službách	
Užívatelia	Fyzická osoba, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV alebo fyzická osoba, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.	
Indikátory monitoringu	Vybudovaná plocha zariadenia m ² , kapacita zariadeniaosôb, počet zamestnancov poskytujúcich opatrovateľskú službu	
Zmluvné podmienky	Budú konkretizované po ukončení procesu verejného obstarávania.	
Riziká	Nedostatok finančných prostriedkov na zrealizovanie zámeru, kvalita dodávateľa stavebných prác, odborná spôsobilosť zamestnancov zariadenia.	
Poznámky	Projekt bude financovaný z veľkej časti z EÚ fondov (85 %), ale aj štátneho rozpočtu (10 %) a vlastných zdrojov mesta (5 %), alebo celý projekt bude financovaný z vlastných zdrojov	
Financovanie projektu		
Druh výdavku	Termín (rok)	Náklady spolu (eur)
Realizácia projektu	2026	2 500 000 €
Spolu	2 500 000 €	

Zámer č. 9: Rekonštrukcia budovy Zariadenie pre seniorov a denný stacionár (tepelná izolácia budova, využitie technológií na úsporu energií)		
Realizátor	Mesto Kolárovo	
Začatie a ukončenie projektu (od – do)	2023 – 2028	
Stav projektu pred realizáciou	Zlý technický stav budovy Zariadenia pre seniorov. Absentuje tepelná izolácia na stenách budovy a moderné technológie na úsporu energií	
Cieľ projektu	Zlepšenie technického stavu budovy Zariadenia pre seniorov, zníženie energetickej náročnosti.	
Výstupy	Zrekonštruovaná budova Zariadenia pre seniorov	
Užívatelia	Fyzická osoba, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV alebo fyzická osoba, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.	
Indikátory monitoringu	Zrekonštruovaná plocha zariadenia.....	
Zmluvné podmienky	Budú konkretizované po ukončení procesu verejného obstarávania.	

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MESTA KOLÁROVO 2018 – 2023

Riziká	Nedostatok finančných prostriedkov na zrealizovanie zámeru, kvalita dodávateľa stavebných prác, odborná spôsobilosť zamestnancov zariadenia.	
Poznámky	Projekt bude financovaný z veľkej časti z EÚ fondov (85 %), ale aj štátneho rozpočtu (10 %) a vlastných zdrojov mesta (5 %), alebo celý projekt bude financovaný z vlastných zdrojov	
Financovanie projektu		
Druh výdavku	Termín (rok)	Náklady spolu (eur)
Realizácia projektu	2018 – 2022	
Spolu		

Rozpočet (bežných výdavkov) pre oblasť sociálnych služieb na obdobie 2018 – 2023 Mesta Kolárovo (v €)						
2018	2019	2020	2021	2022	2023	Spolu
165 000,00	170 000,00	175 000,00	180 000,00	180 000,00	Bude doplnené	870 000,00

Plánované navýšenie sociálnych služieb zodpovedá potrebám mesta. Okrem snahy mesta o zrealizovanie vytýčených strategických zámerov **v sociálnej oblasti** bude samospráva počas aktuálneho plánovacieho obdobia 2018 – 2023:

- Zaviesť systémové financovanie sociálnych služieb – z rozpočtu mesta dosiahnuť cieľ: financovanie sociálnej oblasti z rozpočtu mesta 5 % z príjmov z podielových daní.
- Pokračovať v súčasných aktivitách, poskytovaných sociálnych službách a príspevkoch. Udržanie už existujúcich foriem sociálnych služieb a zefektívňovať poskytovanie sociálnej pomoci pre odkázaných občanov v meste.
- Vyvíjať aktivity podporujúce zotrvanie občanov v domácom prostredí.
- Vytvorenie priestoru na sociálne poradenstvo.
- Zabezpečovať dosahovanie štandardov kvality sociálnych služieb a zvyšovanie odbornosti zamestnancov.
- Uskutočňovať opatrenia, ktorými sa adaptuje systém poskytovania sociálnych služieb mestom na zákona o sociálnych službách.
- Aktualizovať všeobecne záväzné nariadenia mesta v zmysle platnej legislatívy,
- Každoročne zohľadňovať navrhnuté strategické zámery pri schvaľovaní rozpočtu mesta.
- Spolupráca so súkromným a tretím sektorom v oblasti sociálnych služieb.
- Snaha o rozšírenie služby stravovania o diabetické stravovanie a šetriacu diétu.

Plány v oblasti zdravotníctva

- Modernizácia a rozšírenie zdravotného strediska prostredníctvom projektu: „**Centrá integrovanej zdravotnej starostlivosti**“ – nenávratný finančný príspevok zo štátneho rozpočtu.
V tom: zateplenie, obnova elektrického vedenia, dobudovanie osobného výťahu, rozširovanie priestorov dostavbou: vytvorenie priestorov na rozširovanie činností v oblasti zdravotníctva — ďalších ambulancií, spoločných priestorov pre zdravotný personál (šatňa a priestor pre stravovanie) a vytvorenie priestoru na sociálne poradenstvo.
- Pozitívny postoj zo strany mesta k udržaniu a rozšíreniu dostupnosti k zdravotnej starostlivosti – rýchlej zdravotnej pomoci (RZP) a rýchlej lekárskej pomoci (RLP).
- Vytvorenie 24 hodinovej lekárskej pohotovosti RSPP ambulance pomocou EU fondov.
- Vytvorenie hospicu.

Komunitný plán bude mesto **vyhodnocovať a v prípade potreby zmeniť, resp. aktualizovať každý rok** na mestskom zastupiteľstve pred schválením rozpočtu na ďalší kalendárny rok vždy za obdobie aktuálneho kalendárneho roka. Vyhodnocovanie a návrhy na aktualizáciu bude vykonávať a predkladať mestskému zastupiteľstvu na prerokovanie Komisia sociálna, zdravotná a bytová komisia pri Mestskom zastupiteľstve v Kolárove.

Tabuľka č. 11: Naplnenie strategických cieľov a priorít mesta Kolárovo 2018 – 2023, zdroj: mesto Kolárovo

č.	Zámer	Realizovaný	Rok realizácie	Náklady	Čiastočne realizovaný	Nerealizovaný
1.	Vybudovanie komunitného centra	-	-	-	-	Nerealizovaný
2.	Vybudovanie útulku	-	-	-	-	Nerealizovaný

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MESTA KOLÁROVO 2018 – 2023

3.	Vybudovanie zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa	-	-	-	-	Nerealizovaný
4.	Vybudovanie 12 nájomných bytov nižšieho štandardu	-	-	-	-	Nerealizovaný
5.	Vybudovanie nízko režijných nájomných bytov - 18 bytových jednotiek- z toho 12 pre mladé rodiny a 6 bytových jednotiek pre vekovo pokročilú vrstvu obyvateľstva	-	-	-	-	Nerealizovaný
6.	Vytvorenie samostatného oddelenia: Oddelenie sociálnej starostlivosti a bytovej politiky	-	-	-	-	Nerealizovaný
7.	Zavedenie terénnej sociálnej práce	-	Od 01.04.2021 Do 31.01.2022	23 796,74 €	Čiastočne realizovaný	-

Podpora činností zameraných na riešenie nepriaznivých situácií súvisiacich s ochorením COVID-19 v obciach s prítomnosťou MRK – terénny asistent COVID

ZÁVER

Aj keď žijeme v turbulentnom, rýchlo sa meniacom prostredí, predstavuje komunitný plán významný oporný bod v procese plánovania sociálnych služieb, ktoré je nevyhnutné pre efektívnu organizáciu a zabezpečenie širokej škály činností umožňujúcich dosiahnuť lepšiu kvalitu, širšie portfólio a vyššiu adresnosť sociálnych služieb. Zostavenie komunitného plánu i komunitné plánovanie ako také úzko súvisí a nadväzuje na jeden zo základných strategických dokumentov – program hospodárskeho a sociálneho rozvoja.

Cieľom komunitného plánu nie je vymenovať rad opatrení, ktoré by samospráva chcela, avšak nemôže uskutočniť, ale stanoviť reálne zámery, ktoré má mesto možnosť zrealizovať počas aktuálneho plánovacieho obdobia. Komunitný plán je zostavovaný ako otvorený dokument, ktorý je možné a aj potrebné priebežne aktualizovať, vďaka čomu operatívne reaguje na nové výzvy a poskytuje k nim hneď aj odpovede, riešenia. Vzhľadom na uvedené je potrebné komunitné plánovanie nielen realizovať, ale jeho plnenie aj monitorovať, priebežne vyhodnocovať a korigovať.

Mesto Kolárovo si v nadväznosti na zistené potreby verejnosti a pri rešpektovaní aktuálnych Národných priorít rozvoja sociálnych služieb vytýčilo na obdobie rokov 2018 – 2023 spolu 9 strategických zámerov. Zrealizovaním vytýčených zámerov bude naplnená vízia mesta, čím sa kvalita, adresnosť a dostupnosť sociálnych služieb poskytovaných mestom výrazne zlepši.

Na zostavení Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Kolárovo na roky 2018 – 2023 sa podieľali zástupcovia Komisie sociálnej, bytovej a zdravotnej pri Mestskom zastupiteľstve v Kolárove spolu so zástupkyňou primátora mesta, zriadená pracovná skupina, pracovníci z Gemini group s.r.o. ako aj odborná a široká verejnosť. Dokument bol spracovaný v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov ako aj v súlade s inými legislatívnymi normami a strategickými dokumentmi. Návrh Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Kolárovo na roky 2018-2023 bol pred jeho schválením prostredníctvom webovej stránky mesta zverejnený a prístupný na verejnú diskusiu. Vzhľadom na uvedené predstavuje Komunitný plán sociálnych služieb mesta Kolárovo na roky 2018 – 2023 cenný nástroj na riadenie lokálnych procesov a dosahovanie pokroku v sociálnej oblasti.

ZDROJE

- Internetová stránka Mestského úradu v Kolárove.
- Komunitný plán sociálnych služieb mesta Kolárovo za obdobie 2011 – 2015.
- Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020.
- Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020.
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016 – 2022.
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Kolárovo na roky 2016 – 2020.
- Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011.
- Stratégia Európa 2020.
- Štatistický úrad Slovenskej republiky.
- Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.
- Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.
- Woleková, H. – Mezianová M.: Mini príručka pre komunitné plánovanie sociálnych služieb, 2004.
- Vstupné predpoklady prognózy pripravili a výpočet výsledkov uskutočnili Branislav Bleha z Prírodovedeckej fakulty UK, a Boris Vaňo z Výskumného demografického centra.